



پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۲۲ فروردین ماه ۱۴۰۴



فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز
برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو
را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، شمیم پهلوان شریف، محمد ابراهیم توزنده جانی، علی حسینی نوه، احمد حسن زاده فرد، محمد حمیدی، میثم خشنودی، پیمان طیار، سعید عزیز خانی، علی قهرمان زاده، فرشید کریمی، عباس مالکی، ابراهیم نجفی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیر حسین اشتیری، حسن اصحابی، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، سعید جعفری، رضا رنجبری، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، مهرزاد مشایخی، یاسین مهدیان، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	رانیا امیری، ریحانه امینی، آریتا بیدقی، مریم خسروی دهنوی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، فاطمه قریبیان، محمد مهدی یعقوبی
عربی زبان قرآن	محمود بادبرین، ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، محمدرضا سوری، امیر حسین شکوری، حمیدرضا قائد امینی، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم شیرودی، محمد کریمی نیا، روح الله گلشن، سید محمد علی مرتضوی، پیروز وجان
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، علیرضا پدram، مریم خسروی دهنوی، مهشید رستمی ریک، حسین سهرابی، تابان صیقلی
فلسفه	جواد پاکدل، عرفان دهدشتی، پرگل رحیمی، محمد رضایی بقا، موسی سپاهی، امیر محمد قلعه کاهی، محمد کریمی نیا، علی معزی، فیروز نژادنجف

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد ابراهیم توزنده جانی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی، عباس مالکی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	رضا رنجبری، سپیده فتح‌اللهی، امیر حسین اشتیری	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	مریم خسروی دهنوی، تابان صیقلی	سجاد حقیقی پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته عربی	سید محمد علی مرتضوی	درویش علی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	تابان صیقلی	عطیه محلوچی
فلسفه	سیده سمیرا معروف	فرهاد علی نژاد	امیر محمد قلعه کاهی، مهشید رستمی، ایمان کلاته عربی	سوگند بیگلری

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمد علی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصور خاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «۳»

(ممبر بفرای)

$$\frac{3}{4}, x, 6 \Rightarrow x^2 = 6 \times \frac{3}{4} = 9$$

$$\Rightarrow \text{جمله چهارم} = x^2 + 3 = 9 + 3 = 12$$

$$\Rightarrow r = \frac{a_4}{a_3} = \frac{12}{6} = 2$$

$$\Rightarrow a_n = a_1 r^{n-1} \Rightarrow a_n = \frac{3}{4} \times 2^{n-1}$$

$$\Rightarrow a_n = 3 \times 2^{n-2}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۸۵)

۲- گزینه «۴»

(شمیم پهلوان شریف)

می‌دانیم اگر x و y و z سه جمله متوالی یک دنباله هندسی باشند
 $y^2 = xz$ است، پس داریم:

$$(a-2)(a+4) = a^2 \Rightarrow a^2 + 2a - 8 = a^2 \Rightarrow 2a = 8 \Rightarrow a = 4$$

پس سه جمله اول دنباله هندسی داده شده عبارتند از:

$$a-2, a, a+4 \xrightarrow{a=4} 2, 4, 8$$

پس جمله اول دنباله برابر $a_1 = 2$ است و نسبت مشترک برابر است با:

$$r = \frac{4}{2} = 2$$

حال می‌خواهیم ببینیم مجموع چند جمله اول این دنباله برابر ۵۱۰ است
 یعنی:

$$S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \Rightarrow 510 = \frac{2(1-2^n)}{1-2}$$

$$\Rightarrow 255 = 2^n - 1 \Rightarrow 2^n = 256$$

$$\Rightarrow 2^n = 2^8 \Rightarrow n = 8$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۸۵)

۳- گزینه «۳»

(مهمد ابراهیم تونزده‌بانی)

$$a_5 = \sqrt{a_8} \Rightarrow a_1 r^4 = \sqrt{a_1 r^7} \xrightarrow{\text{توان ۲}}$$

$$(a_1 r^4)^2 = a_1 r^7 \Rightarrow a_1^2 r^8 = a_1 r^7 \xrightarrow{+a_1 r^7} a_1 r = 1$$

از طرفی $a_4 = a_1 r^3 = 64$ ، بنابراین:

$$arr^2 = 64 \Rightarrow 1(r^2) = 64 \Rightarrow r = \pm 8$$

چون دنباله افزایشی است: $r = 8$ ($r > 0$)

$$a_1 r = 1 \Rightarrow a_1 = \frac{1}{8}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۸۵)

۴- گزینه «۲»

(ممبر بفرای)

$$a_1 \times a_2 \times a_3 \times a_4 \times a_5 = 1024$$

$$\Rightarrow a_1 \times a_1 r \times a_1 r^2 \times a_1 r^3 \times a_1 r^4 = 1024$$

$$\Rightarrow a_1^5 \times r^{1+2+3+4} = 1024$$

$$\Rightarrow a_1^5 \times r^{10} = 1024 \Rightarrow (a_1 r^2)^5 = 1024$$

$$\Rightarrow (a_3)^5 = 2^{10} = (2^2)^5 = 4^5 \Rightarrow a_3 = 4$$

$$\xrightarrow{r=-2a_1} a_1 \times r^2 = 4 \Rightarrow a_1 \times 4a_1^2 = 4 \Rightarrow a_1^3 = 1 \Rightarrow a_1 = 1$$

$$\Rightarrow r = -2$$

$$\Rightarrow a_6 = a_1 r^5 = 1 \times (-2)^5 = -32$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۸۵)

۵- گزینه «۴»

(عباس مالکی)

توان‌ها یک دنباله هندسی هستند که می‌خواهیم مجموع آن‌ها را بدست
 بیاوریم:

$$\frac{1}{3}, \frac{1}{6}, \frac{1}{12}, \frac{1}{24}, \dots, \frac{1}{384}$$

پایه‌ها مساوی هستند، پس یکی از پایه‌ها را می‌نویسیم و توان‌ها را با هم
 جمع می‌کنیم:

$$\frac{1}{384} = \frac{1}{3} \times \left(\frac{1}{2}\right)^{n-1} \Rightarrow \frac{1}{128} = \left(\frac{1}{2}\right)^{n-1} \Rightarrow n = 8$$

$$\Rightarrow \text{مجموع توان‌ها: } S_8 = \frac{1}{3} \times \frac{1 - \left(\frac{1}{2}\right)^8}{1 - \frac{1}{2}} = \frac{1}{3} \times \frac{1 - \frac{1}{256}}{\frac{1}{2}} = \frac{2}{3} \times \frac{255}{256} = \frac{255}{384}$$

$$= \frac{2}{3} \times \frac{255}{256} = \frac{255}{384}$$

$$\frac{255}{384}$$

حاصل عبارت برابر با $\frac{255}{384}$ است.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۸۵)

۶- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

$$a_9 + a_{15} = 94 \Rightarrow (a_1 + 8d) + (a_1 + 14d) = 94$$

$$\Rightarrow 2a_1 + 22d = 94 \xrightarrow{a_1=3} 2 \times 3 + 22d = 94$$

$$\Rightarrow 22d = 94 - 6 = 88 \Rightarrow d = 4$$

بنابراین $a_1 = 3$ و $d = 4$ پس داریم:

$$a_n = a_1 + (n-1)d = 3 + (n-1) \times 4$$

برای یافتن اینکه جمله چندم برابر با 83 است، معادله $a_n = 83$ را حل

می‌کنیم:

$$a_n = 83 \Rightarrow 3 + (n-1) \times 4 = 83 \Rightarrow (n-1) \times 4 = 80$$

$$\Rightarrow n-1 = 20 \Rightarrow n = 21$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۲)

۷- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

مجموع n جمله اول دنباله حسابی از فرمول $S_n = \frac{n}{2}(a_1 + a_n)$ به

دست می‌آید، بنابراین ابتدا جمله اول و بیستم را می‌یابیم:

$$a_n = \frac{5}{2}n - 3 \Rightarrow \begin{cases} a_1 = \frac{5}{2} - 3 = -\frac{1}{2} \\ a_{20} = \frac{5}{2} \times 20 - 3 = 50 - 3 = 47 \end{cases}$$

$$\Rightarrow S_{20} = \frac{20}{2} \left(-\frac{1}{2} + 47 \right) = 10 \left(-\frac{1}{2} + 47 \right) = -5 + 470 = 465$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۹ تا ۷۲)

۸- گزینه «۴»

(سعید عزیزقانی)

حق اشتراک هر ماه با توجه به 20% درصد افزایش ماهیانه به صورت زیر

محاسبه می‌شود:

$$\text{حق اشتراک ماه قبل} = \left(1 + \frac{20}{100} \right) \times \text{حق اشتراک ماه مورد نظر}$$

$$\Rightarrow \text{حق اشتراک ماه قبل} = \frac{1}{2} \times \text{حق اشتراک ماه مورد نظر}$$

بنابراین حق اشتراک ماهیانه باشگاه به صورت یک دنباله هندسی با جمله اول

$a_1 = 2$ و نسبت مشترک $r = 1/2$ است. برای به‌دست آوردن حق اشتراک

سالانه باشگاه باید مجموع 12 جمله اول این دنباله را به‌دست بیاوریم:

$$S_n = a_1 \times \frac{r^n - 1}{r - 1} \xrightarrow{n=12} S_{12} = 2 \times \frac{(1/2)^{12} - 1}{1/2 - 1} = 2 \times \frac{1/4096 - 1}{-1/2} = 2 \times \frac{4095}{4096} = 79/2$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۷۹ تا ۸۵)

۹- گزینه «۴»

(سعید عزیزقانی)

عبارت‌های خواسته شده را جداگانه به‌دست آورده و رابطه داده شده را

تشکیل می‌دهیم:

$$\sqrt[4]{x^{10}} = \sqrt[3]{\sqrt[4]{x^{10}}} = \sqrt[12]{x^{10}} = \sqrt[6]{x^5} \quad (x \text{ مثبت است.})$$

$$x^8 = \sqrt[6]{x^5} \Rightarrow \sqrt[6]{x^5} = x^8 \Rightarrow x^5 = x^{48} \Rightarrow x = x^{9.6}$$

بهتر است فرجه، 6 باشد و بیشتر ساده نشود.

رابطه داده شده در صورت سؤال را تشکیل می‌دهیم:

$$\frac{\sqrt[6]{x^5}}{\sqrt[6]{x^4}} = \sqrt[6]{\frac{x^5}{x^4}} \xrightarrow{\text{به صورت توانی می‌نویسیم}} \frac{x^{5/6}}{x^{4/6}} = x^{1/6} \Rightarrow x^{1/6} = x^{1/6} \Rightarrow x = x^6$$

$$\Rightarrow x^{1/6} = x^{1/6} \xrightarrow{\text{به توان ۶ می‌رسانیم}} \left(x^{1/6} \right)^6 = \left(x^{1/6} \right)^6 \Rightarrow x = x^6 = 4$$

در نهایت داریم:

$$x = -\sqrt{4} = -2 \quad \text{ریشه دوم منفی } x$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۸۶ تا ۹۴)

(علی قورمان زاده)

$$32 \times \frac{9}{5} \times \sqrt[4]{4} \times \left(\frac{1}{8} \right)^{-3} \times 128 \times \frac{1}{7}$$

$$= (2^5) \times \frac{9}{5} \times \sqrt[4]{2^2} \times (2^{-3})^{-3} \times (2^7) \times \frac{1}{7}$$

$$= 2^{-9} \times 2^3 \times 2^9 \times 2^{-1} = 2^{-9+3+9-1} = 2^2 = \left(\frac{1}{2} \right)^{-2} = \sqrt[4]{\frac{1}{4}}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۸۶ تا ۹۴)

۱۰- گزینه «۴»

(علی قورمان زاده)

(غرشید کریمی)

۱۱- گزینه «۲»

با ساده کردن عبارت داده‌شده، داریم:

$$A = \sqrt[3]{8 \times \sqrt[4]{27} \times (2)^{-\frac{3}{4}}} = \sqrt[3]{2^3 \times (3)^{\frac{3}{4}} \times 2^{-\frac{3}{4}}} = \sqrt[3]{2^3} = 2$$

$$\Rightarrow (2A^2)^{\frac{1}{3}} = \sqrt[3]{2^2} = 2$$

$$\frac{3}{2^4} \times \frac{3}{4} = \frac{3}{2^4} \times \frac{3}{4} = \frac{9}{2^5} = 1$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۸۶ تا ۹۴)

۱۲- گزینه «۲»

(پیمان طیار)

با یکسان کردن پایه‌های دو طرف تساوی داریم:

$$3^{2x+1} = 243 = 3^5 \Rightarrow 3^{2x+1} = 3^5$$

$$\Rightarrow 2x+1=5 \Rightarrow 2x=4 \Rightarrow x=2$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۱۵ تا ۹۴)

۱۳- گزینه «۲»

(علی قهرمان زاده)

با ساده کردن هر کدام از عبارت‌های توان دار، داریم:

$$5^{-3x} \times \left(\frac{1}{2}\right)^{1-x} \times \left(\frac{8}{343}\right)^{2-5x} = \left(\frac{1}{125}\right)^x \times \left(\frac{49}{4}\right)^{5+2x}$$

$$\Rightarrow 5^{-3x} \times \left(\frac{1}{2}\right)^{1-x} \times \left(\frac{2^3}{7^3}\right)^{2-5x} = (5^{-3})^x \times \left(\frac{7^2}{2^2}\right)^{5+2x}$$

$$\Rightarrow 5^{-3x} \times \left(\frac{1}{2}\right)^{1-x} \times \left(\frac{2}{7}\right)^{6-15x} = 5^{-3x} \times \left(\frac{1}{2}\right)^{10+4x}$$

$$\Rightarrow \left(\frac{1}{2}\right)^{1-x} \times \left(\frac{2}{7}\right)^{-6+15x} = \left(\frac{1}{2}\right)^{10+4x}$$

$$\Rightarrow \left(\frac{1}{2}\right)^{1-x-6+15x} = \left(\frac{1}{2}\right)^{10+4x}$$

$$\left(\frac{1}{2}\right)^{-5+14x} = \left(\frac{1}{2}\right)^{10+4x} \Rightarrow -5+14x=10+4x$$

$$10x=15 \Rightarrow x=1/5$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۱۵ تا ۹۴)

۱۴- گزینه «۱»

(امیر حسن زاده فرد)

می‌دانیم اگر در نمودار $f(x) = a^x$ ، $a > 1$ باشد؛ شکل کلی نمودار مانند صورت سؤال می‌گردد.

$$\Rightarrow f(x) = \left(\frac{a-5a}{6}\right)^x$$

$$\frac{a-5a}{6} > 1 \Rightarrow a-5a > 6 \Rightarrow a-6 > 5a$$

$$2 > 5a \Rightarrow a < \frac{2}{5}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۹۶ تا ۱۰۲)

۱۵- گزینه «۲»

(میثم شهنوری)

با توجه به نمودار، نقطه $(-1, 4)$ روی نمودار قرار دارد، بنابراین:

$$f(-1) = 4 \Rightarrow a^{-1} = 4 \Rightarrow a = \frac{1}{4} \Rightarrow f(x) = \left(\frac{1}{4}\right)^x$$

$$\Rightarrow \text{عبارت} = \frac{\left(\frac{1}{4}\right)^2 + \left(\frac{1}{4}\right)^3}{\left(\frac{1}{4}\right)^{\frac{1}{4}}} = \frac{\frac{1}{16} + \frac{1}{64}}{\sqrt[4]{\frac{1}{4}}} = \frac{\frac{4+1}{64}}{\frac{1}{\sqrt{2}}} = \frac{5}{64} \times \frac{\sqrt{2}}{1} = \frac{5\sqrt{2}}{64}$$

$$\sqrt[4]{\frac{1}{4}} = \frac{1}{\sqrt{2}} = \frac{\sqrt{2}}{2}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۹۶ تا ۱۰۲)

۱۶- گزینه «۱»

(ابراهیم نیقی)

$$1) m=0 \Rightarrow f(x) = (-16)^x$$

به ازای $m=0$ تابع نمایی نیست.

$$2) f(x) = 3^x \Rightarrow \frac{f(x+4)}{f(x-2)} = \frac{3^{x+4}}{3^{x-2}} = 3^{(x+4)-(x-2)} = 3^6 = f(6)$$

$$= 3^6 = f(6)$$

(۳) برد تابع نمایی داده شده $y > 0$ است، پس این عبارت نیز درست است.

$$4) f(x) = 3^x \Rightarrow f(1) = 3, f(2) = 27, f(5) = 243$$

یعنی $f(1)$ ، $f(2)$ و $f(5)$ جملات یک دنباله هندسی با نسبت مشترک ۹ می‌باشند.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۹۶ تا ۱۰۲)

۱۷- گزینه «۴»

(مهمر عمیری)

$$f(x) = a^x \Rightarrow f(b) = a^b = \frac{1}{4} \quad (1)$$

$$f(0) = a^0 = 1 = \frac{b}{4} \Rightarrow b = 4 \quad (2)$$

رابطه (۲) را در (۱) جایگذاری می‌کنیم:

$$a^2 = \frac{1}{4} \xrightarrow{a>0} a = \frac{1}{2}$$

$$f(x) = \left(\frac{1}{2}\right)^x \Rightarrow f(-4) = \left(\frac{1}{2}\right)^{-4} = (2^{-1})^{-4} = 2^4 = 16$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۹۶ تا ۱۰۲)

۱۸- گزینه «۳»

(سعید عزیزقانی)

عرض خط چین افقی یعنی $y=1$ همواره مقدار b را نمایش می‌دهد،

بنابراین: $b=1$

از طرفی با توجه به نمودار تابع $f(0) = a^0 + 1$ است، بنابراین داریم:

$$f(x) = a^{x+m} + b \xrightarrow[b=1]{x=0} f(0) = a^m + 1$$

علوم و فنون ادبی (۳)

۲۱- گزینه «۱»

(حسن اصحابی)

در این دوره ابتدا تقی رفعت و افرادی مانند بانو شمس کسمایی، ابوالقاسم لاهوتی، جعفر خامنه‌ای و در نهایت نیما یوشیج تلاش‌هایی داشتند که به تغییر شعر فارسی از نظر قالب و محتوا منجر شد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۶۹ و ۷۰)

۲۲- گزینه «۳»

(حسن اصحابی)

تشریح موارد نادرست:

گزینه «۱»: منظومه «افسانه» بیانیه شعر نو است، نه «ققنوس».

گزینه «۲»: مضمون اغلب داستان‌های دوران مقاومت اضطراب سیاسی و ترس ناشی از بدفرجامی و زندان است.

گزینه «۴»: ترجمه رمان‌ها و داستان‌های اروپایی باعث شد که نوشتن داستان به تدریج در زبان فارسی معمول گردد؛ تغییر روش تاریخ‌نویسی و تحقیق در مسائل ادبی ناشی از آشنایی با تحقیقات و تبعات اروپاییان بود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۷۰ تا ۷۳)

۲۳- گزینه «۲»

(الهام ممردی)

بررسی آثار صورت سؤال و گزینه «۲»:

آثار «آخر شاهنامه» و «از این اوستا» از مهدی اخوان ثالث/ آثار «تلخ و شیرین» و «راه‌آب‌نامه» از سید محمدعلی جمال‌زاده / آثار «ارزیابی شتاب‌زده» و «سه‌تار» از جلال آل‌احمد / آثار «آیین‌های ناگهان» و «طوفان در پرانتز» از قیصر امین‌پور / آثار «خواب ارغوانی» و «صدای سبز» از سید علی موسوی گرمارودی

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: (زمستان: مهدی اخوان ثالث)، (یکی بود یکی نبود: سید محمدعلی جمال‌زاده)، (مدیر مدرسه: جلال آل‌احمد)، (آینه‌های درداز: هوشنگ گلشیری)، (در کوچه آفتاب: قیصر امین‌پور)

گزینه «۳»: (ققنوس: نیما یوشیج)، (چرند و پرند: دهخدا)، (خسی در میقات: جلال آل‌احمد)، (دری به خانه خورشید: سلمان هراتی)، (دلاویزتر از سبز: علی مؤذنی)

گزینه «۴»: (دهکده پرملال: امین فقیری)، (دید و بازدید: جلال آل‌احمد)، (سووشون: سیمین دانشور)، (برآشفتن گیسوی تاک: سید علی موسوی گرمارودی)، (از آسمان سبز: سلمان هراتی)

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۷۲، ۷۴، ۷۷ و ۷۸)

$$f(0)=a^2+1 \rightarrow a^2+1=a^m+1 \Rightarrow a^2=a^m \Rightarrow m=2$$

در نهایت با توجه به اینکه نمودار تابع کاهشی یا نزولی است، مقدار پایه یعنی a ، بین صفر و یک است، بنابراین: $0 < a < 1$

$$a+m+b=a+2+1=a+3$$

برای به‌دست آوردن مجموعه جواب برای $a+3$ کافی است در نامساوی $0 < a < 1$ سه طرف را با سه جمع کنیم:

$$3 < a+3 < 4$$

بنابراین عدد حاصل بین ۳ و ۴ است که فقط گزینه «۳» صحیح است.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۹۶ تا ۱۰۲)

۱۹- گزینه «۳»

(علی هسینی‌نوه)

ابتدا فرمول زوال نمایی را در نظر می‌گیریم

$$f(t)=c(1-r)^t$$

مقدار ثانویه $f(t)$ ، مقدار اولیه c ، مدت زمان سپری شده t و میزان زوال: r

سپس با جایگذاری اطلاعات داده شده، در فرمول مقدار r را پیدا می‌کنیم.

$$729=1000(1-r)^3 \Rightarrow \frac{729}{1000}=(1-r)^3 \xrightarrow{\sqrt[3]{\quad}} \frac{9}{10}=1-r \Rightarrow r=1-\frac{9}{10} \Rightarrow r=\frac{1}{10} \times 100 \rightarrow 10 \text{ درصد}$$

$$\frac{9}{10}=1-r \Rightarrow r=1-\frac{9}{10} \Rightarrow r=\frac{1}{10} \times 100 \rightarrow 10 \text{ درصد}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۱۰۲ تا ۱۰۴)

۲۰- گزینه «۲»

(ابراهیم نیقی)

معادله رشد نمایی:

$$f(t)=c(1+r)^t$$

$$1) f(t)=8c \Rightarrow 8c=c(1+r)^3 \Rightarrow 2^3=(1+r)^3 \Rightarrow r=1$$

و این یعنی به‌طور متوسط در این سه سال ۱۰۰٪ رشد سالانه داشته است.

$$2) f(t)=25 \Rightarrow 25=c(1+\frac{25}{100})^2 \Rightarrow 25=c(\frac{25}{16}) \Rightarrow c=16$$

یعنی قیمت اولیه کالا ۱۶ هزار تومان بوده است.

$$3) f(2)=2000 \times (1+0.05)^2 = 2000 \times (1.1025)$$

$$=2000 \times 1.1025 = 2205$$

یعنی جمعیت شهر به ۲۲۰۵ نفر می‌رسد.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۱۰۲ تا ۱۰۴)

۲۴- گزینه «۲»

(هومن نمازی)

گزینه «۱»: ویژگی زبانی شعر صحیح است، ولی مورد فکری نیز مربوط به شعر است نه نثر.

گزینه «۳»: مورد زبانی مربوط به نثر است. ویژگی دوم هم مربوط به سطح فکری شعر دوره انقلاب است.

گزینه «۴»: مورد زبانی مربوط به نثر دوره انقلاب اسلامی است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۹۶ تا ۹۸، ۱۰۰ و ۱۰۱)

۲۵- گزینه «۴»

(مجتبی خهراری)

الف) قیصر امین‌پور از شاعران گروه اول است که پس از پیروزی انقلاب با ارزش‌ها و مفاهیم تازه‌ای که در زندگی اجتماعی شکل گرفته بود، هماهنگ شده و شاخه نیرومندی از ادب انقلاب را ادامه دادند. این گروه با تکیه بر پشتوانه ادبی و تلفیق آن با ارزش‌های نوین، به‌عنوان جریانی کمال‌یافته و پیشکسوت شناخته می‌شوند.

د) از آثار شعری گرم‌رودی می‌توان «صدای سبز»، «خواب ارغوانی»، «برآشفتن گیسوی تاک»، و «گوشواره عرش» را نام برد. «از آسمان سبز» اثر سلمان هراتی است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۷۵ تا ۷۸)

۲۶- گزینه «۲»

(امیرمسین اشتری)

سید محمدعلی جمال‌زاده به همان راهی رفت که کسی مثل زین‌العابدین مراغه‌ای در سیاحت‌نامه ابراهیم‌بیگ آغاز کرده بود. البته عبدالرحیم طالبوف هم بر جمال‌زاده تأثیر داشته است چراکه زمینه‌های گرایش به رمان‌نویسی و نثر داستانی نوین در ادبیات معاصر با سفرنامه‌های خیالی طالبوف و مراغه‌ای ایجاد شد، اما سیاحت‌نامه ابراهیم‌بیگ اثر مراغه‌ای است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۷۲ تا ۷۵)

۲۷- گزینه «۳»

(عزیز الیاسی‌پور)

موارد «الف»، «ب» و «د» اشتباه هستند:

الف) در این دوره جایگاه نسل جوان در داستان‌نویسی کم‌رنگ‌تر است.

ب) «زمین سوخته» اثر احمد محمود است.

د) «مهاجر کوچک» اثر محمدرضا سرشار است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۷۸ تا ۸۰)

۲۸- گزینه «۴»

(سعید پعفری)

هرچند باستان‌گرایی از ویژگی‌های زبانی رایج در شعر دوره انقلاب است، اما هیچ نشانه‌ای از باستان‌گرایی در این بیت دیده نمی‌شود.

تشریح دیگر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: واژگانی متناسب با ایثار: گواه، زخم‌هایی که نشمرده‌ایم

گزینه «۲»: آشنایی‌زدایی: یک چمن داغ

گزینه «۳»: نمادگرایی: برزخ کبود، دریا

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۰)

۲۹- گزینه «۴»

(فسن اصحابی)

لحن صمیمانه شاعر از نحوه مطرح کردن موضوع عشق خود با معشوق و به شعر درآوردن سوز و گداز عاشقانه‌اش معلوم است. ضمناً عشق و مسائل عاطفی یکی از مسائل خصوصی است که شاعر آن را در شعر خود آورده است.

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: معشوق رایج در شعر سبک عراقی معشوق آسمانی بود، اما در شعر دوره معاصر و ازجمله در شعر صورت سؤال معشوق مانند دوره‌های آغازین شعر فارسی (سبک خراسانی) زمینی است.

گزینه «۲»: با توجه به توالی استاندارد اجزای ساختمان جملات و معنای مشخص لغات، ابهام و معنی‌گریزی در شعر صورت سؤال مشهود نیست.

گزینه «۳»: زبان شعر پیچیدگی خاصی ندارد و مشابه غالب سروده‌ها در شعر معاصر سادگی و روانی زبان از ویژگی‌های این شعر نیز هست.

نکته: عبارت گزینه «۲» از ویژگی‌های شعر دوره معاصر است، اما دقت کنید که در شعر صورت سؤال مصداق ندارد. ویژگی‌های سبک‌شناختی هر سبک اگرچه درمورد غالب اشعار آن سبک مصداق دارند، اما نمی‌توان گفت حتماً هر شعری در آن سبک واجد تمام آن ویژگی‌هاست.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۹۶ و ۹۷)

۳۰- گزینه «۲»

(مهرزاد مشایقی)

آرایه حسن تعلیل در این بیت مشهود نمی‌باشد؛ دقت شود که علت غیرواقعی و خیالی برای یک امر واقعی (بر آب و آتش زدن خود) در بیت وجود ندارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شاعر علت خم شدن قامت یا کمر خود را جستن دل سرگشته خود در خاک می‌داند.

استعاره‌های رایج		تلاشی در مسیر موفقیت
معنای استعاری	واژه	
لبو دهان یار	عقیق - یاقوت - لعل - عناب - شراب - پسته - شکر - قند	
چهره یار	آفتاب - ماه - خورشید - شمع - آتش - گل - لاله - شبنم - نسترن - بهشت - کافور - گلبرگ	
زلف یار	کمند - زنجیر - قیر - مشک - برف - عنبر - سنبل - عقرب - دام - افعی	
چشم یار	بادام - نرگس	
ابروی یار	کمان - محراب - هلال ماه	
اشک	ستاره - ذر - گلاب - مروارید - لؤلؤ - شبنم	
مژگان یار	تیر - ناوک - خنجر	
دندان یار	مروارید - گوهر - لؤلؤ	
آسمان	چرخ - گنبد - خیمه	تلاشی در مسیر موفقیت
عشق	بیابان - آتش - بازار - دریا	
دنیا	زندان - چاه - کاروان‌سرا - گلستان - دامگه	
دل	خانه - آینه - مرغ - شیشه	

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

(رضا رنجهری)

۳۲- گزینه ۳»

آرایه‌های بیت اول: ایهام: واژه «طاق» دارای ایهام است. از یک سو در این بیت به معنای یگانه و بی‌مانند بودن است و از سوی دیگر با توجه به حالت خمیده ابرو، می‌تواند در معنای شکل خمیده و منحنی که بالای عمارت می‌سازند نیز باشد. / جناس تام: «هلال» در مصراع اول به معنای نیم دایره و در مصراع دوم به معنای «ماه نو» به کار رفته است. / ایهام تناسب: «پیوسته» در معنای همواره و همیشه مورد قبول است ولی در معنای «متصل» قابل جای‌گذاری نیست و با «ابرو» تناسب می‌سازد. / (توجه: هر دو واژه هلال می‌توانند ایهام تناسب بسازند.) / تشبیه: شاعر به صورت پنهان و تفضیلی ابروی معشوق را به ماه نو تشبیه و از آن برتر دانسته است. / تضاد: بدر (ماه کامل) - هلال (ماه نو) معنای بیت: ای محبوب! ابروی تو در میان هلال‌ها تک و منحصر به فرد است چرا که پیوسته به شکل نیم دایره می‌باشد و تغییر شکل نمی‌دهد. در حالی که هلال ماه تبدیل به بدر (ماه کامل) می‌شود و غیر ممکن است که ثابت بماند. (یعنی ابروی تو از ماه بهتر است)

گزینه ۳» در این بیت دلیل اینکه صدف سخن نمی‌گوید، شرم او از نطق و صحبت یار شاعر و همچنین حسادت او از دندان‌های درخشان معشوق شاعر می‌باشد.

گزینه ۴» در بیت مذکور شاعر دلیلی غیرمنطقی و شاعرانه برای بارش باران آورده است.

(علوم و فنون ادبی، بدیع)

۳۱- گزینه ۴»

(رضا رنجهری)

ایهام: «گویا» در دو معنا قابل پذیرش است: (۱) گوینده (۲) شاید / استعاره: «گوش نی» اضافه استعاری - شیرین سخن بودن قلم (استعاره مکنیه و تشخیص) / حس آمیزی: شیرین سخن / (قلم شاعر آن چنان لطیف و شیرین سخن است که انگار لب‌های جادویی معشوق بر آن اثر گذاشته است).

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» استعاره: «پسته شیرین» استعاره مصرحه از دهان معشوق است. / حس آمیزی: شکر خنده / ایهام: بیت فاقد آرایه ایهام می‌باشد. (رد گزینه) / معنی بیت: اگر با خنده‌ای شیرین، دهان خود را مانند پسته‌ای که شکفته می‌شود، باز نکنی، عقل باور نخواهد کرد که اصلاً دهانی داری. (اغراق در کوچکی دهان یار)

گزینه ۲» استعاره: «شمع فلک» استعاره مصرحه از خورشید و «گنبد مینایی» استعاره مصرحه از آسمان است. / بیت فاقد ایهام است. واژه «پروانه» در معنای «جازه و مجوز» قابل قبول است ولی در معنای «نوعی حشره» می‌تواند با شمع تناسب بسازد (ایهام تناسب) / حس آمیزی: بیت فاقد حس آمیزی است. (رد گزینه) / معنی بیت: تا زمانی که خورشید از رخ نورانی و زیبای تو اجازه طلوع نگیرد، آسمان را روشن نمی‌کند.

گزینه ۳» استعاره: «یاقوت» استعاره مصرحه از لب‌های معشوق / بیت فاقد ایهام است. واژه «شور» در معنای «غوغا و هیجان» قابل قبول است ولی در معنای «نوعی مزه» می‌تواند با شکر تناسب بسازد. (ایهام تناسب) / حس آمیزی: بیت فاقد حس آمیزی است. (رد گزینه) / معنی بیت: ای معشوق من! خط سبز رسته بر گرد لب آبدار، همانند گل نیلوفر (کبود رنگ) در آب می‌باشد و از شور و غوغایی که لب سرخ یاقوت مانند به راه انداخته است، قند مصری با همه شهرتش، مانند شکری که در آب حل می‌گردد، محو و ناپدید شده است.

۳۴- گزینه ۳»

(الهام ممیری)

«تناسب»: کوهکن، کوه / حسن تعلیل: شاعر علت پژواک (انعکاس) صدا را در کوه، ناله و فریاد کوه برای مرگِ فرهادِ کوهکن می‌داند. (دلیلی غیر عادی و شاعرانه برای پژواک صدا) / «دم زدن» کنایه از «سخن گفتن» / تلمیح: اشاره به داستان فرهادِ کوهکن مردی که بنابه روایت کتاب «خسرو و شیرین» نظامی شغل سنگ‌تراشی داشته و رقیب خسرو پرویز در عشق شیرین (دختر شاه ارمنستان) بوده است. وی سرانجام جان خود را بر سر این عشق گذاشت و هنگامی که خبر دروغین مرگ شیرین را به او دادند از فراز کوه درغلتید و جان سپرد.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

۳۵- گزینه ۱»

(سیرعلیرضا امیری)

بیت «الف»: جناس ناقص: «گُل» و «گِل»
بیت «ب»: استعاره مصرحه: «گرد» استعاره از غم و کینه
بیت «ج»: جناس تام: «روان» در مصراع اول به معنای روح و در مصراع دوم به معنای جاری است.
بیت «د»: مجاز: «دم» مجاز از لحظه
علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: بیت «ج» فاقد جناس ناقص است.

گزینه ۳: بیت «ج» فاقد لفّ و نشر است.

گزینه ۴: بیت «الف» فاقد حس آمیزی و بیت «د» فاقد ایهام تناسب است.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

۳۶- گزینه ۱»

(سیرعلیرضا امیری)

بیت «الف»: ایهام تناسب: «سودای»: ۱- شور و هیجان ۲- سیاهی / مجاز: «سر»: انسان، «همه عمر»: مدت طولانی / بیت فاقد لفّ و نشر است.
بیت «ب»: تشبیه: «زنخاندان» به گوی و «زلف» به چوگان / استعاره: «دل گفت...» / بیت فاقد حسن تعلیل است.
بیت «ج»: تلمیح: اشاره غیرمستقیم به ماجرای شیرین و فرهاد / جناس: «هر» و «سر» / بیت فاقد ایهام تناسب است.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

آرایه‌های بیت دوم: ایهام: واژه «تاب» دارای ایهام است: ۱) پیچیده و پُر شکن (زلف معشوق از سخن گفته شده پُر چین و شکن شده) ۲) خشمگین (زلف معشوق از سخن گفته شده خشمگین و عصبی شده) / استعاره و تشخیص: سخن گفتن با چشم یار و نسبت دادن جنگجو بودن به آن - خشمگین شدن زلف (در معنای ایهامی) / تشبیه: هندوی زلف (اضافه تشبیهی) / حسن تعلیل: برای مجعد بودن زلف یار علّتی ادبی و شاعرانه بیان شده است. / معنی بیت: من به چشم یار گفتم که تا کی می‌خواهد مانند ترکان به حمله و غارتگری علیه عاشقان ادامه بدهد، اما زلف سیاهش از این سخن من رنجیده و خود را پُر پیچ و شکن کرده یا به خشم آمده.

علت رد گزینه‌ها: گزینه ۱» به دلیل نبود «لف و نشر» رد می‌شود. / گزینه ۲» به دلیل نبود «استعاره مصرحه» رد می‌شود. / گزینه ۴» به دلیل نبود «اسلوب معادله» رد می‌شود.

تکته ۱: ترکان در ادبیات نماد زیبایی و جنگجویی هستند. داشتن چشمان کوچک و چهره سپید از ویژگی‌های آنهاست.

تکته ۲: معمولاً ابیاتی که به آرایه جناس همسان آراسته شده‌اند، می‌توانند ایهام تناسب نیز بسازند. (مانند بیت اول)

تکته ۳: تشبیه تفضیل یا مرجّح: در این نوع تشبیه، به صورت آشکار یا پنهان، «مشبه» بر «مشبه‌به» برتری داده می‌شود.

مثال: قَدّت گفتیم شمشاد است و بس خجلت به بار آورد / که این نسبت چرا کردیم و این بهتان چرا گفتیم

(توضیح: شاعر قد معشوق (مشبه) را به شمشاد (مشبه‌به) تشبیه کرده و از آن برتر می‌داند.)

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

۳۳- گزینه ۲»

(امیرحسین اشتری)

تشریح ابیات:

بیت «الف»: تلمیح به داستان حضرت سلیمان و انگشترش که مدتی به دست اهریمن افتاد.

بیت «ب»: اغراق در کوچکی و نازکی کمر معشوق

بیت «ج»: ترکیب «ابر رحمت» اضافه تشبیهی است. دقت شود که این بیت اسلوب معادله هم دارد.

بیت «د»: این بیت اسلوب معادله دارد. خازن گنج، باید همیشه نیزه همراهش باشد. همان‌طور که در کوه همیشه باید دامنه و قلّه، همراه همدیگر باشند.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

۳۷- گزینه ۱»

(سیدعلیرضا امیری)

ایهام: «فروغی»: ۱- نور ۲- تخلص شاعر
لفّ و نشر: لف ۱: «صبح بناگوش» و لفّ ۲: «طره شب‌رنگ» / نشر ۱:
«فروغی» و نشر ۲: «شبستان»
گزینه ۲: بیت فاقد حس آمیزی است. / تشخیص: «زمانه خبر گردد» و «کمر
نیشکر»

گزینه ۳: اغراق ندارد. / استعاره مکنیه: «ترک مست» یعنی چشم مست و
استعاره مکنیه است. هم‌چنین خنجر به دست بودن چشم و فتنه در سر
داشتن آن، تشخیص دارد.

گزینه ۴: بیت فاقد مجاز است. / حسن تعلیل: شاعر در این بیت «خوردن
خون عاشق» را دلیل سرخی لب معشوق دانسته است که این دلیل ادبی و
شاعرانه، آرایه حسن تعلیل ایجاد کرده است.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

۳۸- گزینه ۴»

(سیدعلیرضا امیری)

الف) دو اختیار وزنی در این بیت وجود دارد. یکی آوردن فاعلاتن به جای
فاعلاتن در مصراع اول و دیگری آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن در مصراع دوم /
یک اختیار زبانی هم در این بیت به چشم می‌خورد و آن هم بلند تلفظ کردن
مصوت «ئ» در «من و یار»

ب) دو اختیار وزنی در این بیت وجود دارد. یکی آوردن فاعلاتن به جای
فاعلاتن در مصراع اول و دیگری تبدیل «فعّلن» به «فعّلن» در پایان مصراع اول
(= ابدال) / چهار اختیار زبانی در این بیت به چشم می‌خورد. یکی کوتاه تلفظ
کردن مصوت بلند در واژه «دارو» و یکی کوتاه تلفظ کردن مصوت «ای» در
«بیهوشی‌ام» و دیگری دو حذف همزه در «بیهوشی‌ام افکن»

ج) پنج اختیار وزنی در بیت وجود دارد. دو بار آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن
در ابتدای دو مصراع، یک‌بار بلند بودن هجای پایانی و دو ابدال در پایان مصراع
اول (تبدیل فعلن به فعل‌لن) و در رکن دوم مصراع دوم (تبدیل فاعلاتن به
مفعولن) / دو اختیار زبانی در «پیش از آن» وجود دارد و هر دو از نوع حذف
همزه هستند.

د) دو اختیار وزنی در بیت وجود دارد. یکی آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن در
ابتدای مصراع اول و دیگری ابدال در پایان مصراع اول / اختیارات زبانی این
بیت محدود به همان دو حذف همزه‌ای است که در عبارت «مانم از او» وجود
دارد.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۳۹- گزینه ۱»

(یاسین مهریان)

وزن این سروده، «مفتعلن فاعلات مفتعلن فع» می‌باشد که تقطیع آن، به‌شکل
زیر درست است:

-- UU - U - U -- UU -

تقطیع سایر سروده‌ها درست است.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۰- گزینه ۴»

(رضا رنجهری)

همان‌طور که در صورت سؤال آمده، وزن هر گزینه را باید بر اساس اختیارات
شاعری مشخص کرد. به همین دلیل وزن صحیح گزینه چهارم «فاعلن /
مفتعلن مفتعلن مفتعلن» است.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۱- گزینه ۴»

(مفسن اصغری)

وزن مصراع «مستفعّلن مستفعّلن» است.

نام بحر و وزن ابیات گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «۱»: فعولن فعولن فعولن فعولن (مقارِب مِثْمَن سالم)

گزینه ۲: «۲»: مفاعیلن مفاعیلن فعولن (هزج مسدّس محذوف)

گزینه ۳: «۳»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (رمل مسدّس محذوف)

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۲- گزینه ۲»

(هومن نمازی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «۱»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن: رمل مسدّس محذوف

گزینه ۳: «۳»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن: رمل مِثْمَن سالم

گزینه ۴: «۴»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن: رمل مسدّس سالم

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۳- گزینه ۲»

(مهرزاد مشایقی)

نشانه‌های هجایی صحیح مصراع: -- U ---- U --

دقت شود که وزن بیت مذکور همسان دولختی (مستفعّلن فع مستفعّلن فع یا
مفعول فعّلن مفعول فعّلن) می‌باشد. اختیارات به‌کار رفته در مصراع: بلند تلفظ
کردن مصوت کوتاه در هجای هفتم و بلند بودن هجای پایان نیم‌مصراع
(هجای پنجم).

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۴- گزینه «۴»

(مهرزار مشایفی)

وزن صحیح: فاعلاتن (فاعلاتن) فاعلاتن فاعلاتن
اختیارات به کار رفته در گزینه «۴»: آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن در رکن اول - کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند در هجاهای ۹ و ۱۳.
اختیارات به کار رفته در گزینه «۲»: حذف همزه (در این) - کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند در هجای پنجم - بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در هجای ششم و دوازدهم

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۵- گزینه «۲»

(سیرعلیرضا اهری)

گزاره الف) وزن رباعی طبق معمول «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» است.
گزاره ب) قافیۀ رباعی (تنها، سودا و زیبا) بر اساس قاعده ۱ است و حرف روی آن مصوت «ا» است نه صامت «ل».
گزاره ج) رباعی فاقد حذف همزه و دارای اختیار تغییر کمیت مصوت کوتاه در پایان هر دو بیت است. (کسره اضافه در عبارت‌های «میان سودا» و «حریف زیبا»)

گزاره د) همه مصراع‌ها دارای ابدال اند به جز مصراع سوم. در هجای ماقبل پایانی هر سه مصراع (مفاعیل فعل) اختیار ابدال صورت گرفته است. (دو رکن پایانی به شکل مفاعیلن فع آمده است). علاوه بر این، در ابتدای مصراع چهارم، تبدیل دو هجای کوتاه سوم و چهارم به یک هجای بلند دیده می‌شود.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۶- گزینه «۳»

(مجتبی فرهادی)

مفهوم شعر صورت سؤال، چشم‌انتظاری عاشق برای وصال معشوق است و سعدی هم در بیت گزینه «۳» به مفهوم چشم‌انتظاری اشاره می‌کند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

شاعر در بیت گزینه «۱» به وفاداری عاشق اشاره دارد و در بیت گزینه «۲» معتقد است که انتظار کشیدن کار بیهوده‌ای است و همچنین در بیت گزینه «۴» می‌گوید دیگر انتظار نمی‌کشم.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۱۰۶)

۴۷- گزینه «۴»

(عزیز الیاسی پور)

در ابیات گزینه‌های «۱ تا ۳» عشق همچون اکسیری عمل می‌کند که موجب ارزشمندی و کمال است، اما در بیت گزینه «۴» صدق نقش اکسیر را دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۹۴)

۴۸- گزینه «۴»

(هومن نمازی)

تمامی گزینه‌ها به این اشاره دارند که انسان با پیرشدن حریص‌تر می‌شود، ولی گزینه «۴» مدعی است که بهتر است بمیرد کسی که از حرص و طمع دست برنمی‌دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۱۱۵)

۴۹- گزینه «۲»

(هومن نمازی)

بیت صورت سؤال به وحدت وجود اشاره دارد و می‌گوید تمام بلبل‌های این باغ (پدیده‌های جهان) یک نغمه دارند (نشان از خدا دارند). ابیات گزینه‌های «۱، ۳ و ۴» هم همین معنا را مدنظر دارند، اما در بیت گزینه «۲» می‌گوید بلبل در مجلس چمن خنیاگری و آوازخوانی می‌کند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۹۱)

۵۰- گزینه «۳»

(الهام ممردی)

در بیت صورت سؤال آمده است: در آیین عشق‌ورزی، هر آن‌که مست عشق است، طالب و عاشق حقیقی است، در اینجا هشیاران و عاقلان، از عشق بی‌بهره هستند. تقابل میان عاقل و عاشق و عقل و عشق مطرح شده است؛ در گزینه‌های دیگر نیز این مفهوم وجود دارد.

معنای بیت گزینه «۳»: کسی را که مست است با نصیحت کردن، نمی‌توان هشیار کرد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: سخن عشق را از عاقلان شنیدن، همانند آن است که اوصاف یوسف را از زبان برادران حسودش بشنویم. (همان‌قدر نادرست و بی اعتبار) ← تقابل عقل و عشق

گزینه «۲»: هر کس که در مسیر عشق مست باشد، در حقیقت او از همه ملتفت‌تر و آگاه‌تر است. ← تقابل عقل و عشق

گزینه «۴»: از عاقل و هشیار مستی و سرخوشی اطاعت و بندگی عشق را انتظار نداشته باش، همان‌طور که جام تهی از ذوق مستی بی‌بهره است. ← تقابل عقل و عشق

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۹۱)

جامعه‌شناسی (۳)

۵۱- گزینه «۱»

(یاسین ساعری)

تشریح موارد نادرست:

قدرت وجه عینی و محسوس سیاست و جنبه الزام آور آن است ولی در گذشته قدرت مسئله اول و اصلی سیاست نبوده است. بلکه قدرت وسیله و ابزاری برای تحقق اهداف و فضیلت‌های اخلاقی قلمداد می‌شده است. به هر چیزی که مقدمه و راه رسیدن به ارزش غایی باشد، ارزش واسطه‌ای گفته می‌شود به این معنا که ارزش خود را از ارزش غایی می‌گیرد. وقتی ارزش غایی انکار می‌شود ارزش‌های واسطه‌ای نیز فاقد معنا و ارزش می‌شوند.

(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه‌های ۵۴ تا ۵۷)

۵۲- گزینه «۳»

(مهم‌مهری یعقوبی)

تشریح عبارت های نادرست:

(ب) مالکیت، بیشتر با قدرت تشویقی قرابت دارد. (د) سازمان، هم پیوند میان گروه‌های انسانی و افراد را در برمی‌گیرد که از آن، به «انسجام اجتماعی» یاد می‌شود و هم پیوند میان نقش‌ها، واحدها و ساختارهای اجتماعی را شامل می‌شود که از آن به «یکپارچگی نظام» تعبیر می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه‌های ۵۸ تا ۶۰)

۵۳- گزینه «۳»

(مریم فسروی دهنوی)

منابع یا عوامل قدرت	ابزار اعمال قدرت	ارزش‌های اجتماعی
شخصیت	تنبیهی	قدرت
مالکیت	تشویقی	ثروت
سازمان	اقتناعی	دانش

(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه ۶۲)

۵۴- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد نادرست:

- در نظام لیبرال دموکراسی فقط می‌توان از مقبولیت قدرت حرف زد و نمی‌توان از مشروعیت حقیقی سخن گفت.

- سیاست و قدرت، خارج از ذهن مردم و مستقل از ادراک آنها، جوهی محسوس و واقعی دارد که رویکرد تفسیری به علت تمرکز بر ذهنیت‌ها، توان مطالعه و بررسی آن را نیز ندارد.

- وقتی علوم اجتماعی برای مطالعه هر فرهنگ مجبور باشد که آن فرهنگ را فقط از منظر مردمی که آن را پذیرفته‌اند، ببیند و بررسی کند، امکان مقایسه و داوری فرهنگ‌ها و ارزش‌ها از دست می‌رود.

- در نظام لیبرال دموکراسی آزادی مهم‌ترین ارزش اجتماعی است و ثبات، رفاه و سلطه بر طبیعت از دیگر ارزش‌های مهم آن به‌شمار می‌روند.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۶۵، ۶۷ و ۷۶)

۵۵- گزینه «۱»

(آزیتا پیدرچی)

زنان ← تفاوت اسمی

به‌واسطه زن بودن حقوق مذکور از ایشان سلب و موجب نابرابری اجتماعی شده بود.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۶۹ تا ۷۱)

۵۶- گزینه «۴»

(یاسین ساعری)

جامعه‌شناسان می‌گویند علت نابرابری‌های اجتماعی این است که مزایای اجتماعی یعنی ثروت، قدرت و دانش به صورت نابرابر میان افراد توزیع شده‌اند، از این رو برخی افراد در بالای سلسله مراتب اجتماعی قرار می‌گیرند و برخی افراد در پایین آن.

طرفداران قشربندی اجتماعی چنین می‌پندارند که نابرابری‌های اجتماعی، نتیجه تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی هستند، بنابراین عادلانه‌اند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۱ و ۷۳)

۵۷- گزینه «۲»

(مهم‌مهری یعقوبی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: طرفداران رویکرد سوم (مدل عدالت اجتماعی)، به دنبال برقراری عدالت اجتماعی هستند اما به بهانه آن، آزادی‌های افراد و امکان رقابت میان آنها را از بین نمی‌برند.

گزینه «۳»: در رویکرد اول (مدل لیبرالی) نقطه آغاز رقابت و در رویکرد دوم (مدل کمونیستی) نقطه پایان رقابت، عادلانه نیست.

- تأکید افراطی بر تفاوت‌ها و گوناگونی‌ها، سبب چندپارگی سیاسی و فرهنگی درون جوامع می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۷ و ۹۰)

۶۱- گزینه «۲» (فاطمه رضاییان)

- هر گروه، جامعه و فرهنگی می‌خواهد از چشم خودش به خود بنگرد و نه از چشم دیگران.

پیدایش نظریه فمینیستی معاصر، نظریه آفریقایی تبار، نظریه آمریکایی بومی و ... در علوم اجتماعی امروز، نتیجه چنین مطالبه و درخواستی‌اند.

این گروه‌ها می‌گویند آنچه تا امروز به اسم علوم اجتماعی به مطالعه گروه‌ها، جوامع و فرهنگ‌ها می‌پرداخت دانش جهان شمول نبود.

- در الگوی مطلوب قرآنی تعارف و شناخت متقابل، تکثر و تنوع زبانی، نژادی و قومی، مانع وحدت و همدلی میان مسلمانان نیست.

- رویکرد انتقادی می‌خواهد ظرفیت افشاگری و رهایی بخشی را برای علوم اجتماعی نگه دارد.

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۸ تا ۹۰)

۶۲- گزینه «۳» (فاطمه قربانیان)

۱- در اواخر قرن بیستم هویت به جای قشربندی و کشمش طبقاتی، محور اصلی مباحثات فکری و سیاسی شد. ۲- در مدل تکثرگرا، تفاوت‌های موجود میان گروه‌های قومی و زبانی حفظ و حتی تشدید می‌گردد البته در این الگو، همچنان وجود یک ساختار مشترک سیاسی و اقتصادی ضروری دانسته می‌شود؛ که گروه‌های مختلف را به یکدیگر پیوند دهد.

۳- سازمان کوکلاس کلان چهره افراطی سیاست هویت است.

۴- کنش اجتماعی و پیامدهای آن موضوع جامعه‌شناسی انتقادی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۸۰، ۸۵، ۸۶ و ۸۷)

۶۳- گزینه «۴» (آزیتا پیرقی)

از نافع‌ترین علوم ← علم به مبدأ و معاد

تلاش برای بسط دیدگاهی جامع ← فلسفه

در جوامع چه می‌گذرد و چرا ← علوم اجتماعی در قرآن

علم ← علت برتری انسان بر فرشتگان

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۹۴ تا ۹۶)

گزینه «۴»: در رویکرد سوم (مدل عدالت اجتماعی) مالکیت خصوصی لغو نمی‌شود اما جامعه وظیفه دارد امکان رقابت را برای همگان فراهم کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۴ و ۷۵)

۵۸- گزینه «۳» (ریحانه امینی)

تشریح موارد:

- فاصله میان وضع موجود و وضع مطلوب جهان اجتماعی، جامعه‌شناسی را به داوری درباره ارزش‌ها و انتقاد از آنها می‌کشاند.

- جامعه‌شناسان انتقادی همانند جامعه‌شناسان تفسیری بر توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی تأکید می‌کنند اما کم توجهی رویکرد تفسیری به ساختارهای اجتماعی و تأثیر این ساختارها بر زندگی افراد را درست نمی‌دانند.

- جامعه‌شناسان انتقادی بر ضرورت انتقاد علمی از ساختارهای سرکوبگر، تأکید می‌کنند تا از سلطه چنین ساختارهایی بر انسان‌ها پیشگیری کنند و زمینه شکل‌گیری ساختارهای اجتماعی انسانی‌تر را فراهم آورند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۷ تا ۷۹)

۵۹- گزینه «۲» (آزیتا پیرقی)

علت ضروری دانستن یک ساختار مشترک سیاسی و اقتصادی ← پیوند گروه‌های مختلف

تعداد کثیری از گروه‌های درگیر قومی نژادی در ارتباط با هم یک فرهنگ مختلط می‌سازند: دیگچه همانندسازی

پیامد شکل‌گیری دولت - ملت‌ها ← شکل‌گیری ناسیونالیسم

جنبش‌های سبک زندگی و ... ← تحمیل هویت

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۳ تا ۸۶)

۶۰- گزینه «۴» (رانیا امیری)

- شناخت متقابل هویت‌ها یا «الگوی تعارف» در مقابل دو الگوی همانندسازی و تکثرگرا قرار می‌گیرد.

- هر گروه، جامعه و فرهنگی می‌خواهد از چشم خودش به خود بنگرد و نه از چشم دیگران، پیدایش نظریه آمریکایی بومی و ... در علوم اجتماعی امروز، نتیجه چنین مطالبه و درخواستی‌اند.

۶۴- گزینه ۲»

(یاسین ساعری)

تشریح موارد نادرست:

- در جوامع جاهله، علم ابزاری می‌تواند وجود داشته باشد اما علمی که از ارزش‌ها، آرمان‌ها و حقیقت زندگی سخن بگوید، وجود ندارد.
- مدینه فاسقه، جامعه‌ای است که در اثر انحراف عملی از مدینه فاضله به وجود می‌آید.
- در مدینه فاسقه با آنکه مردم علوم وحیانی و عقلانی را می‌شناسند اما از آن‌ها بهره نمی‌گیرند.

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه ۹۸)

۶۵- گزینه ۱»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد:

- فارابی علم اجتماعی را زیرمجموعه علوم انسانی می‌دانسته و آن را «علم مدنی» نامیده است.

- ابوعلی مسکویه با نگاهی تبیینی کتاب «تجارب الامم» را در هشت جلد تألیف کرد.

- ابوریحان بیرونی در کتاب «تحقیق مآلهند» با روش تجربی و تفهیمی، فرهنگ جامعه هند را توصیف کرد و با استفاده از روش عقلی، به ارزیابی انتقادی این فرهنگ نیز پرداخت.

- ابن خلدون در مطالعات خود به روش عقلی توجه چندانی نداشت و بیشتر از روش حسّی و تجربی استفاده می‌کرد و بنابراین از جامعه آرمانی سخنی نگفت.

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۹۷، ۹۹ و ۱۰۰)

۶۶- گزینه ۳»

(مهمرمهری یعقوبی)

عبارت مذکور، نمونه‌ای از عقل ابزاری یا تجربی است و تنها با گزینه ۳» ارتباط دارد و گزینه‌های ۲» و ۴» به ترتیب درباره عقل تفسیری و عقل انتقادی هستند که ارتباطی با عبارت مذکور در سؤال ندارند.

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۰۲ و ۱۰۳)

۶۷- گزینه ۳»

(فاطمه قریبیان)

تشریح مورد نادرست:

مکاتب و مذاهب فقهی به رغم تفاوت‌هایی که با هم داشته‌اند، از مشترکات فراوانی هم برخوردار بوده‌اند.

(جامعه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۰۶ و ۱۰۷)

۶۸- گزینه ۳»

(مریم فسروی دهنوی)

- میرزای نائینی در آغاز قرن بیستم و در شرایط آن روز جامعه خود، معتقد بود می‌توانیم ویژگی اول جامعه مطلوب (عادلانه بودن روابط و ساختارهای جامعه با مشارکت و همراهی مردم) را محقق کنیم تا مردم از طریق مجلس، سازمان‌ها و ساختارهای اجتماعی را به گونه‌ای عادلانه شکل دهند.

- امام خمینی (ره) در پایان قرن بیستم معتقد بود مجلس شورای اسلامی با مشارکت نمایندگان مردم موظف است شرط اول جامعه مطلوب را محقق کند - مجلس خبرگان موظف است تا شرط دوم را تحقق بخشد یعنی رهبر جامعه را بر اساس معیارهای اسلامی شناسایی و معرفی کند و بر عملکرد او نظارت نماید.

(جامعه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۰۸ تا ۱۱۰)

۶۹- گزینه ۴»

(مریم فسروی دهنوی)

تشریح عبارات نادرست:

الف) از نظر علامه طباطبائی عقل عملی به انسان در انجام عملش یاری می‌رساند و در این مسیر پدیده‌هایی را ایجاد می‌کند که در علوم اجتماعی بررسی می‌شوند. او چنین پدیده‌هایی را که با قرارداد و اعتبار عقل عملی ایجاد می‌شوند «اعتباریات» می‌نامد؛ مانند گروه، خانواده، قانون و جامعه.

ج) این جمله به عقل نظری اشاره دارد.

ه) عقل در معنای خاص قوه‌ای است که انسان به کمک آن حقایق و قواعد جهان را می‌شناسد.

(جامعه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۱۱، ۱۱۲ و ۱۱۴)

۷۰- گزینه ۴»

(رانا امیری)

تشریح موارد نادرست:

اندیشمندان مسلمان با شناخت تفاوت پدیده‌های اعتباری و تکوینی، علوم اجتماعی را شبیه علوم طبیعی نمی‌دانند.

ایشان هر تفسیری را نوعی تبیین به شمار می‌آورند.

از نظر ایشان، تبیین، تفسیر و تجویز استدلال‌های ویژه خود را دارند.

(جامعه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه ۱۱۴)

عربی زبان قرآن (۳)

۷۱- گزینه «۴»

(مبید بیکلری)

«هذا»: این (رد گزینه «۲») / «خَلَقَ اللَّهُ»: آفرینش خداست / «فَأَرْوَى»: پس به من نشان دهید (رد سایر گزینه‌ها) / «ماذا»: چه، چه چیز / «خَلَقَ»: آفریده‌اند (با توجه به اینکه «الَّذِينَ» جمع است، در اینجا فعل به صورت جمع ترجمه می‌شود ← رد گزینه «۳») / «الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ»: کسانی که غیر از او هستند (رد گزینه «۳»)

(ترجمه)

۷۲- گزینه «۲»

(ولی برهی - ابهر)

«عَلَى الشَّابِّ الْعَاقِلِ»: جوان خردمند باید، بر جوان عاقل واجب است / «أَنْ يَسْتَرِ أَسْرَارَهُ»: اسرار خود (رازهایش) را بپوشاند / «إِلَّا قَلِيلًا مِنْهَا»: مگر اندکی از آن‌ها را (رد گزینه «۳») / «لَنْ»: زیرا، برای اینکه / «مَنْ»: هرکس / «لَا يَسْتَطِيعُ»: نتواند (رد گزینه‌های «۱ و ۴») / «أَنْ يَكْتُمَ»: که پنهان کند (رد گزینه «۱») / «فِي الْحَيَاةِ»: در زندگی (رد گزینه «۴») / «أَسْرَارَهُ»: اسرارش، رازهایش / «هُوَ أَوْفَعُ النَّاسِ»: او ناتوان‌ترین (ضعیف‌ترین) مردم است (رد گزینه «۳»)

(ترجمه)

۷۳- گزینه «۴»

(مصطفی قدیمی فرد)

«لَمْ أَصَدِّقْ ... تصدیقاً»: به‌طور قطع (بدون شک) باور نکردم (فعل معلوم و اول شخص مفرد است). (رد گزینه «۳») / «لَمْ أَصَدِّقْ ... إِلَّا فِي زَمَنِ»: باور نکردم ... به‌جز در زمانی که، باور نکردم فقط در زمانی که (لفظ «فقط» در هنگام ترجمه، باید بر سر کلمه بعد از «إِلَّا» بیاید (رد گزینه «۱»)) / «قَوْلُهُ»: سخنش / «فِي زَمَنِ»: در زمانی که / «خَيْرُنِي»: مرا اختیار داد (رد گزینه «۲») / «مُعَزَّةٌ»: (حال) با عزت، عزتمندانه / «سَالِمَةٌ»: (حال) به‌طور سالم (رد گزینه‌های «۲ و ۳»)

(ترجمه)

۷۴- گزینه «۴»

(مهمدرضا سوری - نوانند)

«تَلَجَّأَ»: پناه می‌برند / «إِلَى حَيْلٍ»: به چاره‌اندیشی‌هایی (رد گزینه‌های «۲ و ۳») / «لِإِنْقَازِ فِرَاقِهَا»: برای نجات دادن جوجه‌هایشان (رد سایر گزینه‌ها) / «مِنْهَا»: از آن جمله / «قَدْ تَتَّظَاهَرُ»: گاهی تظاهر می‌نمایند (رد گزینه‌های «۱ و ۳») / «أَجْنَحَتْهَا مَكْسُورَةً»: بال‌هایشان شکسته است (رد گزینه‌های «۱ و ۲») / «يَتَّبِعُهَا الْمُفْتَرِسُ»: جانور درنده آن‌ها را تعقیب می‌کند (رد گزینه‌های «۲ و ۳») / «تَبَعَهُ» ... إِبْعَادًا كَثِيرًا: او را خیلی دور می‌کنند (رد سایر گزینه‌ها) در گزینه «۱»، «گاهی» و «زندگی» هم زائد هستند.

(ترجمه)

۷۵- گزینه «۳»

(مهمدرضا سوری - نوانند)

«يَا مَنْ»: ای کسی که / «قَدْ إِشْتَغَلَتْ ... إِشْتَغَالَ الْغَافِلِينَ»: همچون غافلان سرگرم شده‌ای (رد گزینه‌های «۱ و ۴») / «دُنْيَاكَ»: دنیای خود (رد گزینه «۲») / «وَقَدْ عَرَّكَ»: در حالی که تو را فریب داده است (رد گزینه «۲») / «طُولُ الْأَمَلِ»: آرزوی طولانی (رد گزینه‌های «۱ و ۴») / «إِغْلَمَ»: بدان (رد گزینه «۴») / «بِأَنَّ الْمَوْتَ»: که مرگ (رد گزینه «۴») / «سَيَّأَتِي»: فرا خواهد رسید (رد گزینه «۱») / «بَغْتَةً»: ناگهان

(ترجمه)

۷۶- گزینه «۲»

(روح‌الله گلشن)

«أَخَذَ ... يَتَكَلَّمُ»: شروع به صحبت کرد، شروع کرد صحبت کند

نکته مهم درسی:

فعل «أَخَذَ» در ساختار «أَخَذَ + فعل مضارع»، به معنای «شروع کرد» ترجمه می‌شود؛ همچنین فعل مضارع، به شکل «مصدر» یا «مضارع التزامی» ترجمه می‌شود.

مثال: أَخَذَ الطَّالِبُ يَرْجِعُ: دانش‌آموز شروع به برگشتن کرد، دانش‌آموز شروع کرد برگردد.

(ترجمه)

۷۷- گزینه «۳»

(مفهر کرمی نیا - رفسنهان)

«طرداً» مفعول مطلق تأکیدی است و دقت کنید که «انسحبوا» جمله وصفیه نیست، زیرا حرف «ف» سبب قطع ارتباط میان آن دو شده است؛ لذا جمله به شکل «متجاوزان به کشورمان را بی شک رانیدیم، پس همگی عقب‌نشینی کردند!» ترجمه می‌شود.

(ترجمه)

۷۸- گزینه «۱»

(امیر حسین شکوری)

«آلودگی هوا»: تلوث الهواء / «نظام طبیعتی که»: نظام الطبيعة الذی / «خداوند آن را آفریده است»: خلقه الله (رد گزینه‌های «۲» و «۳») / «خراب می‌کند»: یُخرّب (رد گزینه «۴») / «از او می‌خواهیم»: نسأله (رد گزینه «۲»: ضمیر «ه» ترجمه نشده است.) / «که به ما کمک کند»: أن یُعیننا، أن یُساعدنا / «نگهداری از آن»: الحفاظ علیه (رد گزینه‌های «۲» و «۳»)

(ترجمه)

۷۹- گزینه «۲»

(مفهر باربرین - یاسوج)

آیه شریفه در صورت سؤال (و زندگی دنیا جز بازی و سرگرمی نیست.) و موارد «الف» و «د»، مفهوم «بازیچه‌بودن زندگی دنیوی» را می‌رسانند. اما عبارت «ب» به زیاده‌روی افراد گناهکار در لهو و لعب در طول زندگی اشاره دارد، مورد «ج» هم کوتاهی عمر و زودگذر بودن ایام را بیان می‌کند. در نتیجه، دو مورد از ابیات داده شده، مناسب مفهوم آیه مذکور هستند.

(مفهوم)

ترجمه متن درک مطلب:

آلودگی محیط شکل‌های گوناگونی دارد که مهمترین آن‌ها عبارتند از: آلودگی هوا و آلودگی آب و آلودگی خاک و شلوغی (سر و صدا) و در روزگار ما به علت‌های مختلفی که آن‌ها را شرح می‌دهیم، زیاد شده است. علت آلودگی هوا سوزاندن نفت به علت موتورهای ماشین‌ها و غیر آن است و هوایی که بویی ندارد، هوایی می‌شود که بو و رنگ دارد و آلودگی هوا به سلامتی انسان زیان می‌رساند پس به التهاب چشم‌ها و ریه و همچنین مرگ حیوان و گیاه منجر می‌شود.

آلودگی آب به کاهش آب خالص و گوارا منجر می‌شود، که انسان آن را برای نوشیدن و نظافت استفاده می‌کند و علت آلودگی آب، ریختن مواد شیمیایی و زباله‌های حیوانی و گیاهی در دریاها و رودخانه‌ها است. آلودگی خاک به از دست دادن مساحتی از زمین که در آن گیاهان برای غذای انسان و حیوان کاشته می‌شوند، منجر می‌گردد و شلوغی در شهرها زیاد می‌شود و علت آن وسایل حمل و نقل از هواپیماها و اتوبوس‌ها و ماشین‌ها است. آن به ضعف شنوایی و اضطراب منجر می‌شود.

۸۰- گزینه «۲»

(پیروز وهان)

در گزینه «۲» آمده است: «هوای تمیز رنگ و بویی دارد که انسان آن را احساس می‌کند!» که مطابق متن نادرست است.

ترجمه سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: آلودگی محیط شکل‌های گوناگونی دارد که مهمترین آن‌ها، چهار

تاست! (صحیح)

گزینه «۳»: آلودگی محیط گاهی موجب کمبود آب موجود برای موجودات می‌شود!

(صحیح)

گزینه «۴»: ممکن است موجودات از آلودگی خاک ضرر ببینند! (صحیح)

(درک مطلب)

۸۱- گزینه «۳»

(پیروز وهان)

در گزینه «۳» آمده است: واضح است که آلودگی هوا موجب از بین رفتن سبزیجات می‌شود! (صحیح)

ترجمه سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: امروزه می‌بینیم که سر و صدا در روستاها نیز زیاد می‌شود! (در

متن ذکر نشده است)

گزینه «۲»: تنها دلیل آلودگی هوا، مواد شیمیایی است! (نادرست)

گزینه «۴»: علت آلودگی محیط، به کمبود غذا برای موجودات زنده

(درک مطلب)

برمی‌گردد! (نادرست)

۸۲- گزینه «۲»

(پیروز وهان)

موضوعی که در متن نیامده است: تعداد مسافران اتوبوس‌ها در شهرها

افزایش یافته است!

ترجمه سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: قطعاً آلودگی برای سلامت انسان مهم است!

گزینه «۳»: آلودگی خاک، زمین‌های کشاورزی را در دنیا کم می‌کند!

گزینه «۴»: بیماری‌های تنفسی گاهی ناشی از آلودگی هوا هستند!

(درک مطلب)

۸۳- گزینه «۱»

(سیرمفهر علی مرتضوی)

«مُخْتَلِفَةً» اسم فاعل است نه اسم مفعول!

(تعلیل صرفی و اعراب)

۸۴- گزینه «۲»

(سیرمفهر علی مرتضوی)

«ماضیه: لَوْثٌ، و مضارع: يَلْوُثُ» نادرست است. «تَلَوُّثٌ» مصدر باب تَفَعَّلَ است، بنابراین باید گفته شود: «ماضیه: تَلَوَّثَ، و مضارع: يَتَلَوَّثُ».

(تعلیل صرفی و اعراب)

۸۵- گزینه «۲»

(عمار تاپیش)

«مُتَعَجِّبٌ» درست است، چرا که اسم فاعل از باب تَفَعَّلَ است و از فعل مضارع «يَتَعَجَّبُ» ساخته شده است، پس حرف «ت» در آن، باید فتحه بگیرد.

(ضبط حرکات)

۸۶- گزینه «۲»

(ولی برقی - ابهر)

در گزینه «۲»، «قوانین» مستثنی منه است اما جمع مکسر «قانون» است و جمع سالم نیست. (دقت کنید که ضمیر «ها» در «بعضها» نشان می‌دهد که «قوانین»، مستثنی منه است نه «الطالبات»، زیرا ضمیر برای جمع غیرانسان، به صورت مفرد مؤنث می‌آید).

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «خدمات» جمع مؤنث سالم است که مستثنی منه واقع شده است.

گزینه «۳»: «اللاعبون» مستثنی منه و جمع مذکر سالم است.

گزینه «۴»: «المُراقِبين» مستثنی منه و جمع مذکر سالم است.

(اسلوب استثناء)

۸۷- گزینه «۲»

(مرتضی کاظم شیروری)

«استغفاراً» در این گزینه، مفعول برای فعل «اطْلُبْ» است.

ترجمه عبارت: یکی از دوستانم گفت: از خدا آمرزش می‌خواهم و تو نیز آمرزشی طلب کن تا خداوند تو را بیمارزد!

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱» و «۳»: «استغفار» مفعول مطلق نوعی است.

گزینه «۴»: «استغفاراً» مفعول مطلق تأکیدی است.

(مفعول مطلق)

۸۸- گزینه «۳»

(روح‌الله گلشن)

صورت سؤال، موصوفی را می‌خواهد که «مؤكَّد» (تأکیدشده) باشد.

در گزینه «۳»، «قائد» به اسمی قبل از «إِلَّا» بر نمی‌گردد یا به عبارت دیگر، مستثنی منه در جمله قبل از «إِلَّا»، محذوف است، در چنین حالتی کلمه بعد از «إِلَّا» (در این جا «قائد») به عنوان «مؤكَّد» مورد تأکید قرار می‌گیرد. ثانیاً «قائد» در ترکیب وصفی - اضافی «قائد هذا الفريق المُجَرَّب»، موصوف برای صفت خود (المُجَرَّب) است.

توجه: دقت کنید «الفريق» به عنوان یک اسم «ال» دار که پس از اسم اشاره «هذا» (مضاف‌الیه و مجرور) آمده، تابع آن محسوب می‌شود و به تبعیت از آن، مجرور است و نمی‌تواند موصوف «المُجَرَّب» (مرفوع) باشد؛ چون در اعراب با یکدیگر تطابق ندارند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «امتحانات» مستثنی منه است که در جمله قبل از «إِلَّا» ذکر شده است، بنابراین کلمه بعد از «إِلَّا» مؤكَّد نیست.

گزینه «۲»: «إِثْمًا» روی رکن دوم جمله (در اینجا روی «رأى» به عنوان «مؤكَّد») تأکید می‌کند اما حواستان باشد «رأى الواحد: نظير یک نفر» ترکیب اضافی است نه وصفی، و «رأى» مضاف است نه موصوف.

گزینه «۴»: در این گزینه، دو مورد را به عنوان «مؤكَّد» داریم: (کلّ جمله پس از «إنّ» و (فعل «يُحترم») که به وسیله مصدر منصوب خود (احتراماً) = مفعول مطلق تأکیدی) تأکید شده است که البته هیچ‌یک نمی‌تواند موصوف باشد.

(اسلوب استثناء)

تاریخ (۳)

۸۹- گزینه ۴»

(مفهوم باربرین - یاسوج)

مفعول مطلق نوعی، کیفیت وقوع فعل را نشان می‌دهد، بنابراین باید دنبال مفعول مطلق باشی که صفت یا مضاف‌الیه داشته باشد.

در گزینه ۴: «عمل» مفعول مطلق نوعی و «من» مضاف‌الیه آن است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «ابتساماً» مفعول مطلق تأکیدی است.

گزینه ۲: «اجتناباً» مفعول مطلق تأکیدی است.

گزینه ۳: «اجابة» مفعول مطلق تأکیدی است. (دقت کنید فعل «ینجح»

جواب شرط است، نه جمله وصفیه)

(مفعول مطلق)

۹۰- گزینه ۱»

(همیرضا قانراهمینی - امفهان)

«أخوات» منادا و مضاف به ضمیر «ی» است و چون ضمیر «ی» حذف شده است، به جای آن، در آخر «أخوات» علامت کسره آمده است.

نکات مهم درسی:

۱- گاهی ضمیر «ی» مضاف به منادا، حذف می‌شود، در این حالت، آخر منادا علامت کسره می‌گیرد.

۲- هرگاه بخواهیم اسم «ال» دار را مورد خطاب قرار دهیم، اگر آن اسم مذکر باشد؛ پیش از آن «أیتها» می‌آوریم. همچنین اگر اسم «ال» دار مؤنث باشد؛ پیش از آن، کلمه «أیتها» را می‌آوریم.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: باید قبل از «الطَّیْبَةِ»، «أیتها» بیاید؛ زیرا «الطَّیْبَةِ» «ال» دارد.

گزینه ۳: به جای «أیتها»، باید «أیتها» بیاید؛ زیرا «الأحبة» مذکر است.

(دقت کنید «الأحبة» جمع مکسر و مذکر است؛ زیرا مفرد آن (الحبيب) مذکر است.)

گزینه ۴: به جای «أیتها»، باید «أیتها» بیاید؛ زیرا «اللَّاعبة» مؤنث است.

(اسلوب نرا)

۹۱- گزینه ۴»

(علیرضا پدرا)

وقایع «ب» و «د» هر دو قبل از استعفای سید ضیاءالدین طباطبایی از نخست‌وزیری اتفاق افتاده‌اند، اما وقایع «الف» و «ج» مربوط به بعد از این رویداد هستند. بنابراین مورخ مذکور، ممکن است شاهد «الف» و «ج» نبوده باشد.

(تاریخ (۳)، ایران در دوره حکومت رضاشاه، صفحه‌های ۹۲، ۹۳، ۹۵ و ۹۸)

۹۲- گزینه ۲»

(علیرضا پدرا)

ظهور بحران و رکود اقتصادی عمیق در سال ۱۹۲۹ میلادی، تأثیر بسزایی در روی کارآمدن حکومت‌های دیکتاتوری در اروپا داشت، اما گزینه ۲» برعکس این مطلب را بیان کرده است.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن، صفحه‌های ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۲ و ۱۰۳)

۹۳- گزینه ۱»

(مهشیر رستمی ریک)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: مورد دوم زودتر از مورد اول رخ داده است.

گزینه ۳: مورد سوم زودتر از دو مورد دیگر رخ داده است.

گزینه ۴: مورد سوم زودتر از مورد اول رخ داده است.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن، صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۰۸)

۹۴- گزینه ۴»

(هسین سوراپی)

عبارت گزینه ۴» کاملاً برعکس ذکر شده است. در ابتدا اسم این شرکت نفت پارس و انگلیس بود که در زمان رضاخان به شرکت ایران و انگلیس تغییر یافت.

(تاریخ (۳)، نفوذ ملی شدن صنعت نفت ایران، صفحه‌های ۱۱۳ و ۱۱۵)

۹۵- گزینه ۲»

(مهمر ابوالفلسنی)

توافق درباره مسئله نفت، با دولت‌های انگلستان و آمریکا رخ داد و تولید و فروش نفت ایران به کنسرسیومی متشکل از شرکت‌های نفتی انگلستانی، آمریکایی، هلندی و فرانسوی سپرده شد.

(تاریخ (۳)، نفوذ ملی شدن صنعت نفت ایران، صفحه‌های ۱۲۳ تا ۱۲۶)

۹۶- گزینه «۴»

(مریم فسروی دهنوی)

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: نخستین مرحله برنامه‌های اصلاحی با عنوان اصلاحات ارضی در زمان نخست‌وزیری علی امینی آغاز شد.

گزینه «۲»: انقلاب سفید با وجود شعارهای فریب‌دهنده در عمل جسم نیمه‌جان اشتغال و زندگی روستایی ایران را نیز در معرض خطر قرار داد.

گزینه «۳»: شاه اصول شش‌گانه‌ای را با عنوان انقلاب سفید مطرح کرد و آن را به تصویب دولت رساند. این اصول با تبلیغات فراوان، در بهمن ۱۳۴۱ به همه‌پرسی گذاشته شد و مورد استقبال دولت‌های آمریکا، انگلستان و شوروی قرار گرفت.

(تاریخ (۳)، انقلاب اسلامی، صفحه‌های ۱۲۷ و ۱۲۸)

۹۷- گزینه «۳»

(تابان صیقلی)

الف) شاه پس از سرکوب تظاهرات دانشجویان در مقابل دانشگاه تهران (۱۳ آبان)، ارتشبد غلامرضا ازهاری را جانشین شریف امامی کرد تا وی با برقراری حکومت نظامی از سرعت انقلاب بکاهد.

ب) شاه هویدا را برکنار و جمشید آموزگار را به نخست‌وزیری منصوب کرد. آموزگار مأموریت یافت تا با انتقاد از گذشته در کشور فضای باز سیاسی ایجاد کند.

ج و د) در مرداد ۱۳۵۷، جمشید آموزگار در اصفهان حکومت نظامی برقرار کرد اما این تدبیر ثمری نداشت؛ در نتیجه شاه مجبور شد آموزگار را برکنار کند و جعفر شریف امامی را با شعار آشتی ملی به نخست‌وزیری بگمارد. اما امام‌خمینی با ارسال پیام و افشای نیرنگ تازه رژیم پهلوی خواهان ادامه مبارزه تا سرنگونی نظام شاهنشاهی در ایران شد به همین جهت تظاهراتی در شهرهای ایران برقرار شد. در تهران پس از برگزاری نماز عید فطر تظاهرات گسترده‌ای صورت گرفت. (در زمان جعفر شریف امامی).

(تاریخ (۳)، انقلاب اسلامی، صفحه‌های ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۹ و ۱۴۰)

۹۸- گزینه «۲»

(تابان صیقلی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) بلافاصله پس از انقلاب، به فرمان امام خمینی کمیته انقلاب تأسیس شد. این کمیته وظیفه حفظ نظم و امنیت و دستگیری سران جنایتکار رژیم پهلوی را برعهده داشت. کمی بعد از آن جوانان مبارز و شجاع، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را به وجود آوردند تا از آرمان‌ها و دستاوردهای انقلاب پاسداری کنند.

ب) چند ماه پس از همه‌پرسی تعیین نظام سیاسی جدید، مردم با حضور در پای صندوق‌های رأی، ۷۲ نماینده مجلس خبرگان قانون اساسی را برگزیدند تا قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران را تدوین کنند. مجلس خبرگان از مرداد ۱۳۵۸ کار تدوین قانون اساسی را آغاز کرد.

ج) آیت‌الله مطهری عضو سرشناس شورای انقلاب، سپهبد ولی الله قرنی، دکتر مفتاح، حاج مهدی عراقی و آیت الله قاضی طباطبایی از قربانیان فعالیت‌های گروهک تروریستی فرقان بودند که به شهادت رسیدند.

ه) مهندس بازرگان و کابینه او که با تسخیر سفارت آمریکا موافق نبودند، استعفا کردند و شورای انقلاب مسئولیت اداره کشور و تکمیل روند استقرار نظام سیاسی جدید را عهده‌دار شد.

(تاریخ (۳)، استقرار و تثبیت نظام جمهوری اسلامی، صفحه‌های ۱۴۲ تا ۱۴۵)

۹۹- گزینه «۳»

(مریم فسروی دهنوی)

اولین و سومین رئیس‌جمهور ایران به ترتیب ابوالحسن بنی‌صدر و حضرت آیت‌الله خامنه‌ای می‌باشند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: درست - نادرست (مربوط به آیت‌الله مهدوی کنی است).

گزینه «۲»: درست - نادرست (در دوره مذکور دانشگاه‌ها که پس از پیروزی انقلاب اسلامی تعطیل شده بودند، بازگشایی شدند).

گزینه «۴»: نادرست (بنی‌صدر با اختلاف‌افکنی میان مسئولان و نهادهای نظام، روز به روز از خط امام فاصله گرفت و به گروه‌های منحرف و معاند، مانند سازمان مجاهدین خلق، نزدیک شد.) - نادرست (حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، میرحسین موسوی را برای تصدی منصب نخست‌وزیری به مجلس شورای اسلامی معرفی کرد).

(تاریخ (۳)، استقرار و تثبیت نظام جمهوری اسلامی، صفحه ۱۴۹)

۱۰۰- گزینه «۴»

(مهمرب ابوالحسنی)

نابودی انقلاب اسلامی ایران گرچه از اهداف صدام به شمار می‌رفت، اما وی تلاشی در جهت بازگرداندن نظام شاهنشاهی به ایران نداشت و این مورد جزء اهداف صدام نبود.

(تاریخ (۳)، جنگ تمثیلی و دفاع مقدس، صفحه ۱۵۴)

جغرافیا (۳)

۱۰۱- گزینه «۱»

(علیرضا پدرا)

بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) هر چه پیچ‌وخم‌های مسیر مابین دو شهر یا روستا بیشتر باشد، مقدار شاخص انحراف بیشتر می‌شود.

ب) توضیح داده‌شده، ارتباطی به تعریف شاخص انحراف ندارد؛ شاخص انحراف به‌صورت نسبتِ مسیر احداث‌شده بین دو شهر، به فاصلهٔ مستقیم آن دو تعریف می‌شود.

(پغرافیا (۳)، مدیریت عمل و نقل، صفحه ۶۰)

۱۰۲- گزینه «۳»

(موشیر رستمی ریک)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: درست - حمل و نقل موتوری عام‌تر از حمل و نقل ریلی است. گزینه «۲»: مربوط به حفظ محیط‌زیست است. - مربوط به سرعت و زمان است.

گزینه «۴»: هزینهٔ سرمایه‌گذاری و انرژی هر دو مهم هستند. - از حفاری غیرمجاز بهره‌یزند. (نه هرگونه حفاری.)

(پغرافیا (۳)، مدیریت عمل و نقل، صفحه‌های ۶۲ تا ۶۴)

۱۰۳- گزینه «۱»

(مهمر ابوالمنی)

- تراموا، قطار خیابانی است که در سطح خیابان‌ها روی ریل حرکت می‌کند. - اتوبوس‌های برقی، اتوبوس‌هایی هستند که هوا را آلوده نمی‌کنند و عمر موتورشان زیاد است.

- مونوریل، قطار هوایی است که در مناطق گردشگری و محوطه نمایشگاه‌ها کاربرد دارد.

(پغرافیا (۳)، مدیریت عمل و نقل، صفحه‌های ۶۸ و ۶۹)

۱۰۴- گزینه «۲»

(علیرضا پدرا)

با توجه به اینکه دو شهر «الف» و «ب» 30° اختلاف طول دارند:

$$30^\circ + 15 = 2$$

پس اختلاف این دو شهر ۲ ساعت است. از طرفی، شهر «ب» در سمت غرب شهر «الف» قرارگرفته است، بنابراین ساعت شهر «ب» به شکل زیر به‌دست می‌آید:

$$8 - 2 = 6$$

(پغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های پغرافیایی «۲»، صفحه‌های ۷۳ تا ۷۵)

۱۰۵- گزینه «۴»

(موشیر رستمی ریک)

کمربند اطراف اقیانوس آرام، محلی است که پوستهٔ اقیانوس آرام به پوستهٔ قارهٔ آسیا - اروپا، آمریکای جنوبی، استرالیا و آمریکای شمالی برخورد می‌کند.

(پغرافیا (۳)، ویژگی‌ها و انواع مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۸۲، ۸۴ و ۸۷)

۱۰۶- گزینه «۲»

(هسین سهرابی)

در کشور ما در زمستان و اوایل بهار با ذوب برف و بارش‌های بیشتر، آبدی رودها افزایش پیدا می‌کند و در فصل خشک کاهش می‌یابد. چنانچه حجم آب رودخانه از میانگین سالیانهٔ آبدی آن بیشتر شود، سیل رخ می‌دهد.

(پغرافیا (۳)، ویژگی‌ها و انواع مقاطرات طبیعی، صفحه ۸۹)

۱۰۷- گزینه «۲»

(هسین سهرابی)

مدل صورت سؤال مربوط به جریان زمین لغزش است. (رد گزینه‌های «۳» و «۴») در زمین لغزش بارش‌هایی که مدت آن‌ها بیشتر اما شدت آن‌ها کمتر است تأثیر زیادی بر ایجاد این حرکت دامنه دارد. همچنین دامنه‌هایی که شیب زیادی دارند و حجم زیادی از رسوبات فرسایش یافته و ناپیوسته سطح آن‌ها را پوشانده است برای لغزش مستعدترند.

(پغرافیا (۳)، ویژگی‌ها و انواع مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۹۳ تا ۹۵)

۱۰۸- گزینه «۴»

(مهمر ابوالمنی)

مراحل مدیریت زمین‌لرزه در هر یک از عبارت‌های مذکور، به‌ترتیب در گزینه «۴» ذکر شده است.

(پغرافیا (۳)، مدیریت مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۱۰۱ تا ۱۰۳)

۱۰۹- گزینه «۴»

(مهمر فسروی دهنوی)

«ب» و «د» هر دو از روش‌های سازه‌ای «ج» در خصوص مدیریت پیش از وقوع سیل می‌باشند.

(پغرافیا (۳)، مدیریت مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۱۰۴ و ۱۰۵)

۱۱۰- گزینه «۲»

(مهمر فسروی دهنوی)

بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) تصاویر قرارداده‌شده در نرم‌افزار گوگل ارث اغلب در طیف مرئی تهیه شده‌اند و پدیده‌هایی را نشان می‌دهند که در سطح زمین با چشم قابل مشاهده‌اند.

ج) نرم‌افزارهای رایانه‌ای پیشرفته، داده‌های رقومی (نه انواع داده‌ها) دریافت شده را تحلیل و به تصاویر مورد نیاز تبدیل می‌کنند.

(پغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های پغرافیایی «۳»، صفحه‌های ۱۱۲ و ۱۱۳)

فلسفه دوازدهم

۱۱۱- گزینه «۳»

(پرگل ریمی)

دکارت برخلاف جریان غالب در اروپا که تجربه‌گرایی بود، به همه توانایی‌های عقل توجه کرد و معتقد بود مسائلی چون خدا، نفس غیرمادی و اختیار را تنها می‌توان با ابزار عقل اثبات کرد، اما همه معانی عقل را باور نداشت. دکارت معنای دوم عقل یعنی عقل به عنوان موجود متعالی و برتر از ماده را قبول نداشت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در جهان امروزه صرفاً عقل محدود به عقل تجربی شده است و استدلال عقلی تنها در محدوده ریاضیات کاربرد دارد.

گزینه «۲»: اوگوست کنت معنای دوم عقل یعنی عقل به عنوان موجود متعالی را قبول نداشت و همین‌طور عقل به عنوان دستگاه تفکر را تنها زمانی که از مجرای حس و تجربه به شناخت و علم برسد معتبر می‌دانست.

گزینه «۴»: جدال عقل و دین در دوره دوم حاکمیت کلیسا در نهایت به علت تعارض میان اصول دین مسیحیت و عقلانیت منجر به انزوای دین مسیحیت در زندگی مردم اروپا شد.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۵۶ تا ۵۸)

۱۱۲- گزینه «۴»

(مهم‌کرمی نیا - رفسنجان)

این موضوع مربوط به دوره اول حاکمیت کلیسا است و نه دوره دوم؛ چرا که در دوره دوم، علمای کلیسا تحت تأثیر آثار ابن‌سینا و ابن‌رشد تلاش می‌کردند تا مسائل دینی را به صورت عقلانی تبیین کنند.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۵۶ و ۵۷)

۱۱۳- گزینه «۱»

(علی معزی)

عبارت «الف» غلط است، زیرا ارسطو معتقد به وجود یک عقل است که دارای دو کارکرد می‌باشد. عبارت «ج» هم غلط است، زیرا معنای رایج عقل بین مردم، همان دستگاه تفکر و استدلال است.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۵۳ تا ۵۷)

۱۱۴- گزینه «۴»

(پرگل ریمی)

در ایران باستان، عقل‌گرایی و خردورزی از جایگاه بالایی برخوردار بود و حکیمان ایران، خدا را عقل می‌دانستند و آفرینش را مبتنی بر خردورزی تصور می‌کردند. اما این عقل‌گرایی در دوره‌های بعدی، به‌ویژه در اواخر عصر ساسانی، تضعیف شد. پس از ورود فلسفه به جهان اسلام، برخی افراد آن را دانشی یونانی و ناسازگار با اسلام می‌دانستند. با این حال، فلاسفه اسلامی معتقد بودند که فلسفه یک دانش جهان‌شمول است که به استدلال و بررسی

حقیقت اشیا می‌پردازد و پیروی کورکورانه از فلاسفه گذشته نیست. از این‌رو، گزینه «۴» صحیح است، زیرا به درستی بر دیدگاه فلاسفه اسلامی درباره فلسفه تأکید دارد.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۵۹، ۶۰ و ۶۲)

۱۱۵- گزینه «۳»

(امیرمهر قلعه‌کاهی)

شکل دوم مخالفت با عقل در جهان اسلام به صورت مخالفت با فلسفه و منطق، تحت عنوان دستاوردی یونانی و غیراسلامی ظهور کرد.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این گزینه دقیقاً اشاره به شکل اول مخالفت با عقل در جهان اسلام دارد و بیان می‌کند که در امور دینی باید به صورت محدود از عقل استفاده کرد.

گزینه «۲»: این گزینه اشاره به شکل دوم مخالفت با عقل در جهان اسلام دارد و پاسخی در جهت رد شکل دوم مخالفت با عقل نیست.

گزینه «۳»: این گزینه جواب است؛ یکی از پاسخ‌های فلاسفه مسلمان به شکل دوم مخالفت با عقل، همین است که بسیاری از آموزه‌های سقراط، افلاطون و ارسطو با آموزه‌های اسلامی سازگار است.

گزینه «۴»: کتاب در جهت رد شکل دوم مخالفت با عقل می‌گوید که ما باید به سراغ هر متفکر و فیلسوفی برویم اما به شرط اینکه عقاید او را نقد و بررسی کنیم و بعد بپذیریم. درست است که یونانیان پایه‌گذاران فلسفه هستند اما این دلیل نمی‌شود تمام حرف‌های آن‌ها را بپذیریم. پس این گزینه پاسخی اشتباه، به شکل دوم مخالفت با عقل در جهان اسلام است.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۶۰ و ۶۲)

۱۱۶- گزینه «۳»

(فیروز نژادنهف - تبریز)

عقل بالفعل از نظر فلاسفه مسلمان مرحله‌ای است که شخص دانش‌هایی را کسب کرده است. عرفان در این مرحله است، چرا که اصولی مثل اصول جمع و تفریق دانش‌های اولیه ریاضی محسوب می‌شوند، نه قضایای بدیهی (بنابراین گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» رد می‌شوند). اما جعفر که توانایی حل مسائل جدید و پیچیده‌تر را دارد، به مرحله عقل بالفعل یا عقل بالمستفاد رسیده است، جایی که فرد دانش‌های خود را فعالانه به‌کار می‌گیرد و از آن‌ها در موقعیت‌های مختلف استفاده می‌کند.

توجه کنید که عقل بالمستفاد مرحله‌ای است که فرد به سطحی از دانش و تسلط رسیده که می‌تواند آگاهانه و بدون نیاز به تمرین و تکرار، از دانش خود در هر شرایطی استفاده کند - مانند یک استاد ریاضی که هر مسئله‌ای را فوراً و به‌درستی حل می‌کند.

در مثال ما، جعفر توانایی حل مسائل پیچیده‌تر را دارد، اما از متن مشخص نیست که آیا او کاملاً بر دانش خود مسلط است و می‌تواند بدون نیاز به تفکر طولانی، هر مسئله‌ای را حل کند یا خیر. اگر او همچنان نیاز به تمرین دارد، در مرحله عقل بالفعل است. اما اگر کاملاً مسلط است و حل مسائل برایش ساده و روان شده، در مرحله عقل بالمستفاد قرار دارد.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۶۳ و ۶۵)

۱۱۷- گزینه «۱»

(عرفان هدشیا)

فارابی در فلسفه سیاسی خود، مدینه فاضله را جامعه‌ای می‌داند که در آن، رهبر باید فیلسوفی باشد که متصل به فرشته وحی است و می‌تواند دیگران را در مسیر کمال عقلانی هدایت کند. او در این دیدگاه از ارسطو و بیشتر از افلاطون تأثیر پذیرفته و نقش اتصال به عالم بالا را به عنوان واسطه‌ای برای رسیدن به سعادت حقیقی، حیاتی می‌داند.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه «۲»: برخلاف این ادعا، فارابی سیاست را کاملاً مرتبط با حکمت نظری می‌داند و معتقد است که تنها یک نوع سعادت حقیقی وجود دارد که از طریق حکمت عقلی حاصل می‌شود.

گزینه «۳»: در دیدگاه فارابی، مدینه فاضله صرفاً بر محبت و همزیستی بنا نشده است، بلکه مبتنی بر شناخت عقلانی و ارتباط با عقل فعال است.

گزینه «۴»: برخلاف این ادعا، فارابی فرشته وحی را یک حقیقت مستقل و مجرد می‌داند، نه امری ذهنی یا وابسته به تجارب شخصی.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۷)

۱۱۸- گزینه «۲»

(پوار پاکدل)

زمینه دوم رشد حیات فلسفی در جهان اسلام، گسترش مباحث اعتقادی در میان مسلمانان بود. اما این مباحث بیشتر از جنس مباحث فلسفی بودند نه مباحث دینی. مسائلی چون: جبر و اختیار، صفات و افعال خدا و ...

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه‌های ۷۲ و ۷۳)

۱۱۹- گزینه «۲»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

فارابی رهبر جامعه را مانند قلب در بدن می‌داند، زیرا همان‌طور که قلب وظیفه پمپاژ خون و حفظ حیات بدن را بر عهده دارد، رهبر نیز مسئول هدایت جامعه و هماهنگی میان اعضای آن است. او نه تنها باید جامعه را در مسیر سعادت هدایت کند، بلکه تمام بخش‌های مدینه باید تحت تأثیر تدبیر او قرار بگیرند. این دیدگاه بر نقش اساسی و محوری رهبر در ساختار اجتماعی مدینه فاضله تأکید می‌کند، زیرا بدون او جامعه دچار ناهماهنگی و سردرگمی خواهد شد.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه ۷۶)

۱۲۰- گزینه «۳»

(موسی سپاهی - سراوان)

از نظر ابن‌سینا، طبیعت مرتبه‌ای از هستی است که دارای حرکت است و رو به مقصدی خاص دارد و هدفمند است چرا که خالق آن ذاتی حکیم است و خلقت او عبث و بیهوده نیست. (درستی گزینه «۱»)

به نظر ابن‌سینا طبیعت هر شیء آن را به سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می‌دهد در صورتی که مانعی نباشد. حتی آنچه که ظاهراً شر است در یک نظام کلی تأثیر مثبتی دارد و به کمال نهایی طبیعت کمک می‌کند. (درستی گزینه‌های «۲» و «۴»)

بر همین اساس نگاه ابن‌سینا با یک متخصص زیست‌شناسی و با طبیعت‌شناسی پوزیتیویست متفاوت است، زیرا ابن‌سینا بنیان‌های فلسفی متفاوتی داشته است و تأمل در رابطه طبیعت با خدا را مدنظر قرار می‌داده، در حالی که پوزیتیویست‌ها مفهومی مثل خدا را بی‌معنا می‌دانند، چرا که شناخت را منحصر به حس و تجربه می‌کنند. (نادرستی گزینه «۳»)

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه‌های ۸۰ تا ۸۲)

۱۲۱- گزینه «۴»

(علی معزی)

ذات نخستین، همه چیزها را به وجود می‌آورد و با اشعه خود به آن‌ها حیات می‌بخشد. هر زیبایی و کمالی، موهبتی از رحمت الهی است. تفاوت اصلی و جوهری فلسفه مشاء با اشراق، در روش فکری آن‌ها است.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه‌های ۸۳ تا ۸۵)

۱۲۲- گزینه «۴»

(امیرمهر قلعه‌کاهی)

ابن‌سینا در طبیعت‌شناسی‌اش معتقد است که هر شیء در نظام طبیعت به سمت کمال خود حرکت می‌کند و اگر مانعی نباشد به کمال مطلوب خودش می‌رسد و اگر مانعی در مسیرش باشد به کمال مطلوب خودش نمی‌رسد. اما نظام طبیعت به صورت کلی، همواره به کمال مقصود خودش می‌رسد و هیچ‌گاه ناکام نمی‌ماند.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه‌های ۸۰ و ۸۱)

۱۲۳- گزینه «۴»

(مهمد رضایی‌بقا)

سفر اول عارفان «سفر از خلق به حق (خدا)» است که در این سفر سالک می‌کوشد از طبیعت و عوالم ماورای طبیعت عبور کند و به حق واصل شود و میان او و خدا حجابی نباشد. ملاصدرا، مباحث عمومی فلسفه را در بخش اول کتاب اسفار قرار داده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در کتاب اسفار، بخشی که مربوط به توحید و صفات خداوند است، متناسب با سفر دوم یعنی «سفر با حق و در حق» است.

۱۲۷- گزینه «۳»

(علی مغزی)

فیلسوفان مسلمان را نمی‌توان به دو گروه عقل‌گرا و تجربه‌گرا تقسیم کرد؛ زیرا عموم آنان عقیده دارند که همه کارکردهای عقل و انواع استدلال‌ها از جمله استدلال تجربی، تمثیل و برهان عقلی محض، هر کدام در جایگاه خود، روشی درست برای کسب دانش به حساب می‌آیند.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۶۴ تا ۶۶)

۱۲۸- گزینه «۲»

(مهم‌ر رضایی‌بغا)

از نظر فارابی، انسان موجودی مدنی بالطبع است که به حسب فطرت و طبع خود به جامعه گرایش دارد و می‌خواهد با هم‌نوعان خویش زندگی کند. به عقیده فارابی، مسیر سعادت و کمال انسان از زندگی اجتماعی می‌گذرد و به همین جهت باید هدف اصلی جامعه و مدینه نیز سعادت انسان در دنیا و آخرت باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مردم‌سالاری مورد نظر فارابی نبوده است؛ زیرا از نظر او ریاست مدینه فاضله، شخصیتی دارای ویژگی‌های خاص بود و توسط مردم انتخاب نمی‌شد.

گزینه «۳»: از آن‌جا که رهبر مدینه فاضله باید اتصال به وحی الهی داشته باشد، ریاست مدینه فاضله از پیامبران و امامان و جانشینان آنان برمی‌آید.

گزینه «۴»: مهم‌ترین تفاوت مدینه فاضله و جاهله در هدف آن‌هاست.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۱۲۹- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

اگر از حدود صد سال قبل تاکنون را دوره معاصر تلقی کنیم، می‌توانیم بگوییم که این دوره یک تفاوت عمده با دوره‌های قبل دارد. این تفاوت عمده، همان ورود فلسفه‌های جدید اروپا به جهان اسلام و از جمله، به کشور ما می‌باشد.

(فلسفه دوازدهم، کلمات معاصر، صفحه ۹۷)

۱۳۰- گزینه «۲»

(کنکور سراسری ۱۴۰۳، با تغییر - نوبت دوم تیرماه)

حکمت اشراق از آن‌جایی که یک دستگاه فلسفی است؛ درباره هستی سخن می‌گوید و بحث می‌کند؛ اما در مشرب فلسفی شیخ اشراق، تفاوت موجودات در شدت و ضعف نورانیت آن‌هاست، نه آن‌طور که مشایبون می‌گویند، در ماهیت آن‌ها.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دو شرط تسلط بر صور برهانی و دستیابی به اشراق و عرفان یا همان تأله در مجموع ذکر نشده است.

گزینه «۳»: انسانی که به نور مطلق نرسیده باشد در مغرب وسطی است و نه تاریکی کامل.

گزینه «۴»: حکمت اشراقی حاصل اشراق و تابش انوار عقلی بر نفس انسان‌های کامل است که فارسیان هم از این اشراق برخوردار بوده‌اند و نه این‌که منشأ اصلی آن باشند.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه‌های ۱۳ تا ۱۵)

گزینه «۲»: از منظر حکمت متعالیه تعدد و تکثر موجودات در عالم واقع، با اصل مراتب‌داشتن وجود، قابل تبیین است. هر چند ملاصدرا این تکثر را اصیل نمی‌داند و آن را به درجات وجود مربوط می‌داند.

گزینه «۳»: چنین نیست که نور قوی با چیز دیگری غیر از نور ترکیب شده باشد و قوی شده باشد و یا اینکه نور ضعیف با چیز دیگری، مثلاً تاریکی ترکیب شده و ضعیف شده باشد، زیرا اصولاً تاریکی چیزی نیست، همان نبودن نور است و تاریکی، مفهومی عدمی است.

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه‌های ۹۰ تا ۹۶)

۱۲۴- گزینه «۴»

(موسی سپاهی - سراوان)

ملاصدرا بعد از حسادت رقیبان به ناچار عازم قم شد و ۱۵ سال به تفکر و عبادت و سیر و سلوک مشغول شد.

خلوت‌گزینی و تفکرات و تأملات عمیق و طولانی و عبادت‌ها و ریاضت‌ها به تدریج عقل و جان صدرالدین را برای جهشی بلند در سپهر معرفت و حکمت مهیا ساخت.

تکته: کسب دانش و بینش دفعی و یکباره صورت نمی‌گیرد، بلکه کم‌کم و مرحله به مرحله محقق می‌شود. (رد گزینه‌های «۱» و «۳»)

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه ۹۰)

۱۲۵- گزینه «۱»

(مهم‌ر کرمی‌نیا - رفسنجان)

از نظر «اصالت وجود»، ممکن نیست واقعیت بیرونی هم ناشی از «وجود» باشد و هم ناشی از «ماهیت»، بلکه تنها «وجود» امر اصیل است.

«اصالت» در این بحث به معنای «منشأ اثر بودن» است و وقتی می‌گوییم وجود اصالت دارد، یعنی ماهیت نمی‌تواند منشأ اثر باشد.

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه‌های ۹۲ و ۹۳)

۱۲۶- گزینه «۳»

(پرگل ریمی)

فیلسوفان عقل را به‌عنوان یک دستگاه تفکر و استدلال معرفی کرده‌اند که انسان به‌وسیله آن می‌تواند حقایق را درک کند، خوب را از بد، درست را از نادرست و حق را از باطل تمییز دهد. این توانمندی در آغاز به شکل یک استعداد بالقوه وجود دارد و تنها از طریق تربیت و تمرین می‌تواند به فعلیت برسد. در صورتی که تربیت عقلانی مناسب نباشد، فرد در استدلال دچار ضعف شده و در تشخیص حقیقت با مشکل مواجه خواهد شد. همچنین، توانایی افراد در تعقل و استدلال متفاوت است، اما همگی می‌توانند با تمرین، سطح عقلانیت خود را افزایش دهند. بنابراین، گزینه «۳» صحیح است، زیرا بر رشدپذیری عقل و تأثیر تربیت در تقویت توانایی استدلال تأکید دارد.

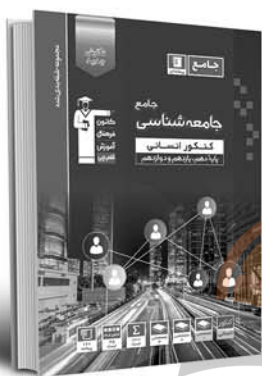
(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت اول، صفحه ۵۳)



کتاب‌های آیة انسان را



پیمان‌های تهرین کنید



۸۴۵۱

www.kanoon.ir

www.kanoonbook.ir



دفترچه پاسخ فرهنگیان

(تعلیم و تربیت اسلامی و هوش و استعداد)

۲۲ فروردین ۱۴۰۴

(عمومی رشته انسانی و معارف اسلامی)
تلاشی در مسیر موفقیت

گروه آزمون

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

آدرس دفتر مرکزی: خیابان انقلاب - بین صبا و فلسطین - پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی: ۰۲۱-۶۴۶۳

تعلیم و تربیت اسلامی

۲۵۱- گزینه ۲

(مرتضی مفسنی کبیر)

قرآن کریم در آیه ۵۹ سوره احزاب می‌فرماید: «قل لازواجکم و بناتکم و نساء المؤمنین یدنین علیهن من جلابیبهن ... ای پیامبر، به زنان و دخترانت و به زنان مؤمنان بگو، پوشش‌های خود را به خود نزدیک‌تر کنند ...» که مؤید وجود حجاب نزد زنان مسلمان است و در انتهای همین آیه، دو صفت «غفار» و «رحیم‌بودن» خداوند ذکر شده است: «و کان الله غفوراً رحیماً».

(دین و زندگی، زیبایی پوشیدگی، صفحه ۱۵۴)

۲۵۲- گزینه ۱

(ریاسین ساعری)

عشق به خدا چون اکسیری است که مرده را حیات می‌بخشد و زندگی حقیقی به وی عطا می‌کند. «جهاد در راه خدا» در برنامه تمام پیامبران الهی بوده و بیشتر آنان در حال مبارزه با ستمگران به شهادت رسیده‌اند.

(دین و زندگی، دوستی با خدا، صفحه‌های ۱۱۸ و ۱۲۱)

۲۵۳- گزینه ۲

(مهمد رضایی بقا)

میزان موفقیت انسان در رسیدن به هدف‌های بزرگ، به میزان تسلط او بر خویش، خودنگهداری و «تقوا» بستگی دارد که تقوا از ثمرات روزه است و به این مفهوم در آیه شریفه «یا ایها الذین آمنوا کتب علیکم الصیام کما کتب علی الذین من قبلکم لعلکم تتقون: ای کسانی که ایمان آورده‌اید، روزه بر شما مقرر شده است، همان‌گونه که بر کسانی که پیش از شما بودند، مقرر شده بود. باشد که تقوا پیشه کنید.» اشاره شده است.

(دین و زندگی، یاری از نماز و روزه، صفحه ۱۳۵)

۲۵۴- گزینه ۲

(مرتضی مفسنی کبیر)

وظیفه الهی حجاب که در آیه شریفه «یدنین علیهن من جلابیبهن: پوشش‌های خود را به خود نزدیک‌تر کنند» مذکور است، مانند هر عمل دیگری، هر چه کامل‌تر و دقیق‌تر انجام شود، نزد خدا بارزتر و آثار و ثمرات فردی و اجتماعی آن افزون‌تر است و فرد را به رشد و کمال معنوی بالاتری می‌رساند. از این رو، استفاده از چادر که سبب حفظ هر چه بیشتر کرامت و منزلت می‌گردد و توجه مردان نامحرم را به حداقل می‌رساند، اولویت دارد.

ثمرات رعایت کامل‌تر (اکمل) و دقیق‌تر حفظ حجاب:

۱- نزد خدا بارزتر است.

۲- آثار و ثمرات فردی و اجتماعی افزون‌تری را دارد.

۳- فرد را به رشد و کمال معنوی بالاتری می‌رساند.

(دین و زندگی، زیبایی پوشیدگی، صفحه‌های ۱۵۴ و ۱۵۵)

۲۵۵- گزینه ۱

(میثم هاشمی)

آراستگی باطنی، نتیجه برخورداری روح انسان از صفات زیبایی همچون ادب، حسن خلق، سخاوت، مهربانی و ... است و آراستگی ظاهری، نتیجه مرتب‌بودن وضع ظاهر و توجه به نظافت و زیبایی آن است. تکرار دائمی نماز در شبانه‌روز، آراستگی را در طول روز حفظ می‌کند و زندگی را پاک و باصفا می‌سازد.

(دین و زندگی، فضیلت آراستگی، صفحه‌های ۱۳۳ و ۱۳۴)

۲۵۶- گزینه ۱

(مفسر بیاتی)

انسان می‌تواند از الگوهای الهی کمک گرفته و با دنباله‌روی از آنان، سریع‌تر به هدف برسد؛ از این رو قرآن کریم، پیامبر (ص) را به عنوان الگو معرفی می‌کند و می‌فرماید: «رسول خدا برای شما نیکوترین اسوه است».

اما اسوه قراردادن ایشان به این معنا نیست که ما عین او باشیم و در همان حد عمل کنیم، بلکه بدین معناست که در حد توان از ایشان پیروی کنیم و راه و روش خود را به راه و روش ایشان نزدیک کنیم.

(دین و زندگی، آهنگ سفر، صفحه‌های ۱۰۱ و ۱۰۲)

۲۵۷- گزینه ۲

(میثم هاشمی)

توکل‌کننده‌ای که اهل معرفت باشد می‌داند که انسان باید در راستای راهیابی به نیازها و خواسته‌هایش، از ابزار و اسباب بهره جوید؛ زیرا این ابزار و اسباب بنا بر حکمت الهی قرار داده شده و بی‌توجهی به آن‌ها بی‌توجهی به حکمت و علم الهی است.

بر اساس دعای امام علی (ع)، خداوند همواره برای اصلاح کار آن‌ها که توکل می‌کنند، از خود آن‌ها آماده‌تر است.

(دین و زندگی، اعتماد بر او، صفحه‌های ۱۰۹ و ۱۱۱)

۲۵۸- گزینه ۳

(میثم هاشمی)

آمادگی برای ازدواج، نیازمند دو بلوغ است؛ یکی بلوغ جنسی و دیگری بلوغ عقلی و فکری که مدتی پس از بلوغ جنسی فرامی‌رسد.

از نظر قرآن کریم مهم‌ترین معیار همسر شایسته، بالیمن‌بودن است.

(دین و زندگی، پیوند مقرر، صفحه‌های ۲۲۴ و ۲۲۵)

۲۵۹- گزینه ۴

(مرتضی مفسنی کبیر)

با توجه به آیه شریفه «و من آیاته ان خلق لکم من انفسکم ازواجاً لتسکنوا و جعل بینکم مودة و رحمة ان فی ذلک لآیات لقوم یتفکرون: و از نشانه‌های خدا آن است که همسرانی از [نوع] خودتان برای شما آفرید تا با آن‌ها آرامش یابید و میان شما «دوستی» و «رحمت» قرار داد. همانا که در این مورد، نشانه‌هایی است برای آنان که تفکر می‌کنند.» موضوعات «آرامش‌یافتن در پی انس با همسر» و «رشد اخلاقی و معنوی در سایه دوستی و رحمت» از عبارت‌های قرآنی «لتسکنوا الیه» و «مودة و رحمة» دریافت می‌گردد.

(دین و زندگی، زمینه‌های پیوند، صفحه‌های ۲۰۹ و ۲۱۶)

۲۶۰- گزینه ۴

(مفسر بیاتی)

خداوند در آیه ۱۰ سوره فاطر می‌فرماید: «من کان یرید العزة فله العزة جمیعاً: هر کس عزت می‌خواهد (بداند) که هر چه عزت هست از آن خداست.» بنابراین هر کس که دنبال عزت است، باید خود را به سرچشمه عزت الهی وصل کند.

(دین و زندگی، عزت نفس، صفحه‌های ۱۹۷ و ۱۹۹)



۲۶۱- گزینه «۱»

(مرتضی مفسنی کبیر)

رشد اخلاقی و معنوی: پسر و دختر جوان با تشکیل خانواده از همان ابتدا زمینه‌های فساد را از خود دور می‌کنند و مسئولیت‌پذیری را تجربه می‌نمایند.
(دین و زندگی ۲، زمینه‌های پیوند، صفحه ۲۱۶)

۲۶۲- گزینه «۴»

(مینم هاشمی)

تشریح موارد نادرست:

- عقدی که به زور انجام گیرد، باطل است و مشروعیت ندارد.

- خانواده، مقدس‌ترین بنیاد و نهاد اجتماعی نزد خداست

(دین و زندگی ۲، ترکیبی، صفحه‌های ۲۰۸، ۲۱۵ و ۲۲۳)

۲۶۳- گزینه «۳»

(یاسین ساعری)

«انسان عزیز» کسی است که در برابر مستکبران و ظالمان و همچنین در مقابل هوی و هوس خویش می‌ایستد، مقاومت می‌کند و تسلیم نمی‌شود. او زیر بار عملی که روحش را آزرده کند و او را حقیر و کوچک سازد، نمی‌رود.
(دین و زندگی ۲، عزت نفس، صفحه ۱۹۷)

۲۶۴- گزینه «۳»

(مرتضی مفسنی کبیر)

داشتن عزم در سه آیه از قرآن کریم، کلید موفقیت معرفی شده و در هر سه آیه، صبر، نشانه عزم دانسته شده است.
نباید بگذاریم که شکست‌ها در صبر و عزم ما خللی وارد کنند؛ چراکه شکست لحظه‌ای، نشانه شکست ابدی نیست.

(معارف معلمی، صفات معلم، صفحه‌های ۶۶ و ۶۷)

۲۶۵- گزینه «۲»

(مرتضی مفسنی کبیر)

امام علی (ع) در عصری زندگی می‌کردند که اکثر مردم فقیر و نادر بودند، اما مردم عصر امام صادق (ع) در رفاه نسبی به سر می‌بردند. لذا نوع لباس امام صادق (ع) با امام علی (ع) متفاوت بود، چون شرایط اجتماعی هر کدام متفاوت بود. همراهی و هم‌دردی با مردم در سیره معصومین، جایگاه ویژه‌ای دارد.

قرآن کریم از یک طرف خودش را «حدیث» یعنی سخن جدید می‌خواند و از سوی دیگر، خود را وصل به تاریخ کهن می‌داند. پس معلم باید سنت‌پذیر و نوپذیر باشد، در واقع نه سنت‌گرایی اصل است و نه سنت‌شکنی.

(معارف معلمی، وظایف معلم، صفحه‌های ۸۱ و ۹۱)

۲۶۶- گزینه «۳»

(مرتضی مفسنی کبیر)

خداوند، آن‌جا که سخن از علم و فرهنگ است، صفت «اکرم» را به کار می‌برد و می‌فرماید: «اقرأ و ربك الاكرم: بخوان که پروردگار تو از همه گرامی‌تر است.»

آیت‌الله مشکینی به آقای قرائتی فرمود: «من حاضرم پاداش تدریس برای صدها طلبه فاضل را به تو بدهم تا در مقابل، پاداش این کلاس بیست‌نفری و تدریس برای بچه‌ها را به من بدهی.» این سخن بیانگر این ارزش است که کلاس‌داری را ساده ننگریم.

(معارف معلمی، ارزش و امتیاز کار معلمی، صفحه‌های ۲۳، ۲۸ و ۲۹)

۲۶۷- گزینه «۴»

(مرتضی مفسنی کبیر)

کافران همیشه سعی کرده‌اند که پیروان مستضعف رسولان را انسان‌های بی‌مقدار معرفی کنند: «و ما نراک اتبعک الا الذین هم ارادنا: و ما تنها اشخاص پست و بی‌مقدار را می‌بینیم که از تو پیروی می‌کنند.»
بنابراین مبلغ و مربی و معلم باید از آنان حمایت کنند و از طرد آنان بپرهیزند: «و لا تطرد الذین يدعون ربهم بالغداة والعشي يريدون وجهه ما عليك من حسابهم من شيء و ما من حسابك عليهم من شيء فتطردهم فتكون من الظالمين: و کسانی را که بامداد و شامگاه پروردگارشان را می‌خوانند، در حالی که رضای او را می‌طلبند، از خود مران. چیزی از حساب آنان بر عهده تو نیست و از حساب تو نیز چیزی بر عهده آنان نیست که طردشان کنی و در نتیجه از ستمگران شوی.»

(معارف معلمی، صفات معلم، صفحه ۷۰)

۲۶۸- گزینه «۱»

(یاسین ساعری)

خداوند در آیه ۱۱۸ سورة آل عمران می‌فرماید: «أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بَطَانَةَ مَنْ دُونَكُمْ لَا يَالُونَكُمْ خَبَالًا وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَهِهِمْ وَ مَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ: ای کسانی که ایمان آورده‌اید از غیر خودتان همراز نگیرید. آنان در تباهی شما کوتاهی نمی‌کنند، آن‌ها رنج‌بردن شما را دوست دارند. همانا کینه و دشمنی از [گفتار و] دهانشان پیداست و آنچه دلشان دربردارد، بزرگ‌تر است. به تحقیق ما آیات روشن‌گر و افشاگر توطئه‌های دشمنان را برای شما بیان کردیم، اگر تعقل کنید.»

در این آیه بیان شده است که دشمنان خود را بشناسید و هشیار باشید، چراکه آنان ذره‌ای در توطئه و فتنه علیه شما کوتاهی نمی‌کنند؛ و با شگردهای گوناگون درصدد ضربه‌زدن به شما هستند؛ همچون:

(الف) فساد: لا يالونكم خبالاً

(ب) فشار: ودُّوا ما عَنِتُّمْ

(ج) نفاق: ما تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ

(معارف معلمی، وظایف معلم، صفحه‌های ۱۰۸ و ۱۰۹)

۲۶۹- گزینه «۳»

(مرتضی مفسنی کبیر)

داستان پیامبر (ص) و یارانشان که در بیابان هیزم جمع کردند، بیانگر «تعلیم در هر مکان و زمان» از بایدهای معلمی است.

در احکام به استفاده معقول و متناسب با شرایط اجتماعی از زینت سفارش شده است. در روایت می‌خوانیم: «ان الله جميل و يحب الجمال و يحب ان يرى اثر النعمة على عبده: خداوند زیباست و زیبایی را دوست دارد و دوست دارد که اثر نعمت [اش] بر بنده‌اش آشکار باشد.»

(معارف معلمی، وظایف معلم، صفحه‌های ۸۹ و ۹۱)

۲۷۰- گزینه «۳»

(مرتضی مفسنی کبیر)

در قرآن برای توصیف انبیا (ع) عبارات متعددی به کار رفته؛ ولی آنچه بیش از همه استفاده شده، تعبیر «يعلمهم الكتاب و الحكمة و يزكهم» است که نشان می‌دهد کار پیامبران، تعلیم کتاب و حکمت و تزکیه بوده است؛ پس تقلیل مفهوم معلمی به یک شغل ساده، کوتاه‌بینی است.
پیامبر اسلام (ص) بهای آزادی کسانی را که در جنگ اسیر می‌شدند، آموزش خواندن و نوشتن به ده نفر از مسلمانان قرار داد.

(معارف معلمی، ارزش و امتیاز کار معلمی، صفحه‌های ۱۶، ۱۷ و ۲۶)

استعدادتحلیلی

۲۷۱- گزینه ۱»

(نامد کریمی)

شاهنامه فردوسی طبق متن زبانی استوار دارد که ده سده برای مردم ماندگار است.

(هوش کلامی)

۲۷۲- گزینه ۴»

(نامد کریمی)

در همه عبارت‌ها به جز گزینه ۴»، واژه «نویسنده» معنایی عام دارد: همه نویسندگان. اما در گزینه ۴»، این واژه به معنای «نویسنده این متن» است: نویسنده این متن عقیده دارد که ...

(هوش کلامی)

۲۷۳- گزینه ۲»

(نامد کریمی)

عبارت «نیروی مرکزگرای زبان همواره از منزلتی بیشتر از نیروی مرکزگرای زبان دارد» به «از» نخست احتیاجی ندارد: «نیروی مرکزگرای زبان همواره منزلتی بیشتر از نیروی مرکزگرای زبان دارد»

(هوش کلامی)

۲۷۴- گزینه ۴»

(نامد کریمی)

عبارت نخست صورت سؤال تصویری نادرست است: مبادا خواننده تصور کند که نیروی مرکزگرای زبان همواره منزلتی بیشتر از نیروی مرکزگرای زبان دارد، بلکه نیروی مرکزگراست که گاه نقش اصلی را ایفا می‌کند، نظیر راه‌رفتن و دویدن، که آن‌که می‌دود، ابتدا راه‌رفتن را یاد گرفته است.

(هوش کلامی)

۲۷۵- گزینه ۳»

(نامد کریمی)

بهره نبرد ادیبانی نظیر حافظ و سعدی و فردوسی از هر دو نیروی زبان، و نیز انحصار مجوز شکستن قواعد سنتی زبان برای هنرمندان، نادرستی دیگر گزینه‌ها را موجب شده است.

(هوش کلامی)

۲۷۶- گزینه ۲»

(کتاب زده بین هوش و استعداد تحلیلی)

نویسنده متن با فرضی این‌که مخاطب می‌داند تعداد ستاره‌های آسمان بسیار زیاد است، زمان در اختیار ما را به ستاره‌های آسمان تشبیه و البته در ادامه متن، این شباهت را رد کرده است. دقت کنید سؤال، فرض متن را پرسیده است.

(هوش کلامی)

۲۷۷- گزینه ۴»

(کتاب زده بین هوش و استعداد تحلیلی)

دقت کنید طبق متن، ما نمی‌دانیم که تصادف به علت جا ماندن ابزارهای کارگران شهرداری در تقاطع بوده است یا خیر. همچنین نمی‌دانیم راکب موتورسیکلت، اصلاً کلاه ایمنی داشته است یا خیر. تصادف نیز رخ داده و سرعت مطمئنه کامیون، برای جلوگیری از تصادف، کافی نبوده است.

(هوش کلامی)

۲۷۸- گزینه ۳»

(ممید اصفهانی)

ابتدا جدول را کامل رسم می‌کنیم و داده‌ها را در آن می‌نویسیم.

نام	رنگ	خوراکی	کشور
(۹) آوا / آسمان	(۱) آلبالویی	(۱) آلبالو	(۵) آلمان / آلبانی
(۹) آوا / آسمان	(۶) آلبالویی	(۲) آب	(۵) آلمان / آلبانی
(۷) آراد / آفاق	(۸) آبی / آجری	(۳) -	(۳) آتن
(۸) آراد / آفاق	(۸) آبی / آجری	(۴) آش	(۴) آرژانتین

آلبالویی و آلبالو را در ردیف نخست کنار هم می‌نویسیم و آب را پایین‌تر از آن. همچنین جای خالی خوراکی را در کنار کشور آتن می‌نویسیم که نام نادرست کشور است. خوراکی آش تنها خوراکی باقی‌مانده است که آن را کنار آرژانتین می‌نویسیم. پس آلمان و آلبانی در دو ردیف نخست است و چون هم‌فاره‌اند، رنگ ردیف دوم هم آلبالویی است. همچنین آراد و آفاق اشتراک ندارند، پس در ردیف‌های سوم و چهارم و رنگ آن‌ها یکی از بین آبی و آجری است.

(هوش منطقی ریاضی)

۲۷۹- گزینه ۱»

(ممید اصفهانی)

طبق جدول بالا گزینه ۱» درست است.

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۰- گزینه ۳»

(ممید اصفهانی)

طبق جدول گزینه ۳» درست است.

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۱- گزینه ۳»

(ممید اصفهانی)

جفت‌های «آوا و آسمان»، «آراد و آفاق»، «آبی و آجری» و «آلمان و آلبانی» در جدول هست، پس $\frac{1}{16} = \left(\frac{1}{2}\right)^4$ حالت در جدول هست.

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۲- گزینه «۴»

(فاطمه، راسخ)

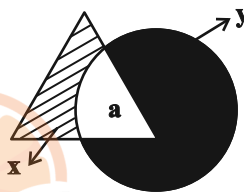
پنج کارگر یک چهارم از کاری را در $4 \times 6 = 24$ ساعت انجام می‌دهند. پس هر کارگر یک چهارم از کار را در $5 \times 24 = 120$ ساعت انجام می‌دهد. پس سه چهارم باقی‌مانده کار در مجموع در $3 \times 120 = 360$ ساعت انجام می‌شود. از آن‌جا که هشت ساعت زمان داریم، به تعداد $\frac{360}{8} = 45$ کارگر نیاز داریم.

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۳- گزینه «۱»

(فاطمه، راسخ)

اندازه زاویه‌های مثلث اهمیتی در این سؤال ندارد. اما اگر مساحت مثلث و مساحت دایره معلوم باشد، اختلاف مساحت ناحیه هاشورخورده معلوم می‌شود.



$$\begin{aligned} x + a &= \text{Area of sector} \\ y + a &= \text{Area of circle} \\ \Rightarrow (y + a) - (x + a) &= \text{Area of circle} - \text{Area of sector} \\ \Rightarrow y - x &= \text{Area of circle} - \text{Area of sector} \end{aligned}$$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۴- گزینه «۲»

(فاطمه، راسخ)

الگوی مد نظر:

$$10 - 2 = 8, 8 \times 2 = 16, 16 + 2 = 18, 18 \div 2 = 9$$

$$9 - 3 = 6, 6 \times 3 = 18, 18 + 3 = 21, 21 \div 3 = 7$$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۵- گزینه «۳»

(فرزاد شیرمحمدی)

الگوی مد نظر:

$$6 \times 3 = 10 + 8 = 18$$

$$6 \times 5 = 17 + 13 = 30$$

$$6 \times 2 = ? + 7 = 12 \Rightarrow ? = 5$$

$$6 \times 12 = 32 + 40 = 72$$

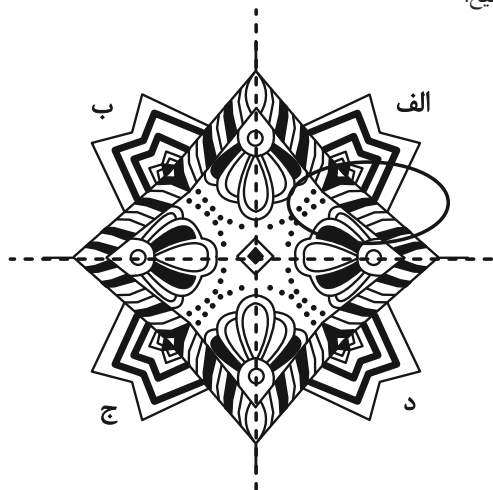
$$6 \times 4 = 19 + 5 = 24$$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۶- گزینه «۱»

(مهری وکی فراهانی)

در قسمت «الف» یک قسمت به خطا رنگ شده است. شکل صحیح:



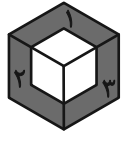
(هوش غیرکلامی)

۲۸۷- گزینه «۱»

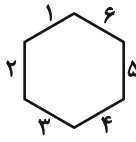
(هاری زمانیان)



درونی‌ها



بیرونی‌ها



خطها

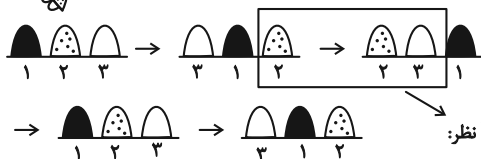
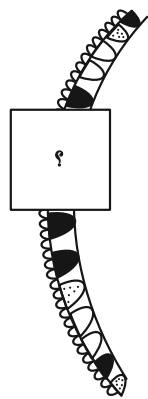
هر مکعب در صورت سؤال به دو بخش درونی و بیرونی و تعدادی خط دور دارد. در همه شکل‌ها تعداد ناحیه‌های درونی رنگ‌شده، به علاوه تعداد خطها، با تعداد ناحیه‌های بیرونی رنگ‌شده برابر است به جز گزینه «۱».

(هوش غیرکلامی)

۲۸۸- گزینه «۴»

(مهری وکی فراهانی)

سه طرح «رنگی، هاشور، سفید» در شکل صورت سؤال، در حال شیفت هستند، به این شکل که شکل سوم به جایگاه نخست منتقل می‌شود و شکل اول به جایگاه دوم و شکل دوم به جایگاه سوم.



قسمت مد نظر:

(هوش غیرکلامی)

۲۸۹- گزینه «۴»

(ممیز کنی)

در الگوی صورت سؤال، در الگویی مشابه شکل زیر، هر یک از چهار شکل وسط، همه بخش‌های شکل‌های بالا و چپ ستون و ردیف خود را دارند.

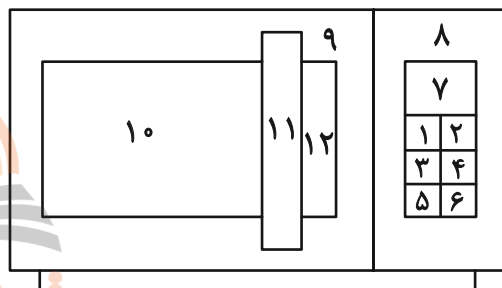
	۳	۴
۱	۱۳	۱۴
۲	۲۳	۲۴

(هوش غیر کلامی)

۲۹۰- گزینه «۳»

(ممیز کنی)

به جز دوازده مستطیل آشکار در شکل، شانزده مستطیل زیر هم در شکل هست.



(۸, ۹), (۱, ۲), (۳, ۴), (۵, ۶)

, (۱, ۲, ۳, ۴), (۳, ۴, ۵, ۶), (۱, ۳), (۲, ۴), (۳, ۵), (۴, ۶)

, (۱, ۳, ۵), (۲, ۴, ۶), (۱, ۲, ۳, ۴, ۵, ۶)

, (۷, ۱, ۲), (۷, ۱, ۲, ۳, ۴), (۷, ۱, ۲, ۳, ۴, ۵, ۶)

$$۱۲ + ۱۶ = ۲۸$$

تعداد کل مستطیل‌ها:

(هوش غیر کلامی)